

კაჟა ეტჷისელო

კოლხური
ფსალმუნები

100-ტომეული

გამომცემლობა „ანკარსალი“
თბილისი 2019

საქართველოს მწერალთა, მეცნიერთა და
სახობალო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია
„ძალღება-საქართველო“

საქართველოს ეროვნული აკადემია

ჰაჰა ეჭრისული

კოლხური ფსალმუნები

თხზულებათა კრებული
100 ტომად

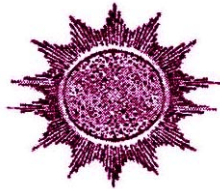
2019

საქართველოს მწერალთა, მეცნიერთა და
საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია
„ძალღება-საქართველო“

საქართველოს ეროვნული აკადემია

ჰაჰა ეჭრისული

კოლხური ფსალმუნები

ტომი 6

2019

მთ. რედაქტორი

ბიჭო სინარულიძე

მწერალი, პუბლიცისტი, ნიკო
ნიკოლაძის პრემიის ლაურეატი

© ვაჟა ეგრისელი, 2019

გამომცემლობა „**უნივერსალი**“, 2019

თბილისი, 0186, ა. პოლიბაოვსკაიას №4, ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversali@gmail.com

ISBN 978-9941-26-572-3 (ყველა ტომისთვის)

ISBN 978-9941-26-620-1 (6 ტომი)

* * *

ვაჟა ებრისელი დაიბადა ხობის რაიონის სოფელ ხორბაში. ბანათლებით იურისტი და ინჟინერია. 1983 წელს დაამთავრა მოსკოვის მაქსიმ გორკის სახელობის მსოფლიო ლიტერატურის ინსტიტუტი. ორმოცამდე წიგნის ავტორია. თარგმნილი და ცალკე წიგნებად აქვს გამოცემული საზღვარგარეთის ქვეყნების ორმოცდაათამდე ახალგაზრდა პოეტის ლექსების მცირე ანთოლოგია – „ოქროს მტვერანი“, აღექანადრა სმირნოვა-კოზლოვას მონობრაფია – „ბრიუსოველი – ალიო მაშაჰვილი“, ფილორ ტიუტჩევის ლექსები და სხვა.

1993 წელს გამოვიდა პოეტის ათასგვერდიანი, ორი ათასამდე ლექსის მომცველი ერთომეხუთი – „იმჟნ ნათელი“ ხოლო 2002 წელს საქართველოს რესპუბლიკის გამომცემლობა „მოლოდინმა“ გამოსცა ვაჟა ებრისელის „კოლხური უსალგუნავი“-ს ხუთომეხუთის ათასზე მეტ გვერდიანი პირველი ტომი, რომელშიც ორიათასზე მეტი პოეტური ძმნილება იყო დაბეჭდილი. 2006, 2007, 2008 წლებში გამოვიდა პოეტის მეორე, მესამე, მეოთხე ათას-ათას გვერდიანი ტომეულები, ხოლო 2011 წელს დაიბეჭდა პოეტის მესამე, 1575 გვერდიანი ტომი, რომელშიც 2500-ზე მეტი ლექსია დასტაბეჭდილი.

ვაჟა ებრისელის შემოქმედებაზე ორმოცამდე მონობრაფიაა დაწერილი და ცალკე წიგნებად გამოცემული.

ვაჟა ებრისელი საქართველოს და მსოფლიოს რამდენიმე მცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრია... 2016 წლიდან საქართველოს გწერალთა, მცნიერთა და საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია „ქალღმარ-საქართველო“-მ და საქართველოს ეროვნულმა აკადემიამ დაიწეს ქართული პოეზიის რაინდის, საქართველოს გწერალთა კავშირის, ვაჟა-ფშაველასა და ბალაკტიონ ტაბიძის პრემიების დაწესების, ღირსების ორდენის კავალერის, ქართული კულტურის დეკანოს მფლისა და „დიოკურია 2005“-ის, მწვიდობის ოქროს პარსკვლავისა და მწვიდობის დროშის ორდენის მფლობელის, სახალხო პოეტის, საქართველოს გწერალთა მცნიერთა და საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია „ქალღმარ-საქართველო“-ს პრეზიდენტის, საქართველოს ეროვნული და ფაზისის საერო-სამცნიერო აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის,

ავსჯანმართის მმართველობა აკადემიის პრეზი-აკადემიკოსის, საქართველოს განათლებისა და საქართველოს ეროვნულ და სოციალურ ურთიერთობათა“ „კარპის“, „აიას“ აკადემიების ნამდვილი წევრის, ჩარბლის, ზუბიდიის, სობის, იყალთოს საპატიო მოქალაქის, ათას-ათას ხუთასზე მეტგვერდიანი ტომეულების „კოლხური უსალგუნების“ (ოცდაათიათასზე მეტი ლექსი) ავტორის – ვაჟა ებრისელის ახალი, რჩეული „კოლხური უსალგუნების“ ოცდაათტომეულის გამოცემა. გამომცემლობა „უნივერსალმა“ გამოსცა პრეზის ხუთასზე მეტგვერდიანი, უმაღლეს კოლიბრაფიულ დონეზე შესრულებული ტომეგი. 2019 წლის მიწურულს გამოვიდა „კოლხური უსალგუნები“-ს 100-ტომეულის პირველი ათი ტომი. დანარჩენმა 90 ტომმა (უკლებლივ) მისი სინათლე იხილა 2020 წელს. გამგადაბულია დასაბეჭდალ ვაჟა ებრისელის კლასიკური პოეზიის ანთოლოგიური, აბრეთვე, პრეზისაღმი მიძღვნილი ქართველი და უცხოელი პოეტების, მმართველისა და საზოგადო მოღვაწეების (ათასამდე ავტორი) წიგნების (მონოგრაფიების), სტატიების, წერილებისა და ლექსების ოცტომეული და სხვ.

2020 წლის 16 ოქტომბერს გაიმართა ფაზისის (კოლხეთის) საერთო-სამმართველო აკადემიის საერთო კრება, რომელმაც პრეზიდენტის ვაკანტურ ადგილზე ღია კენჭისყრით ერთხმად აირჩია ამავე აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, ცნობილი პოეტი, ქართული პოეზიის რაინდი, ქართული კულტურის დეკანი, „კოლხური უსალგუნების“ 100-ტომეულის ავტორი, იურიდიულ მმართველობა საპატიო დოქტორი, პროფესორი ვაჟა ებრისელი.

ბაზ. „საქართველოს რესპუბლიკა“,
2020 წლის 22 ოქტომბერი

ჰყავს მეუღლე – ბილდა სუხიშვილი (მწერალი) და ორი ვაჟიშვილი ზურაბი და დანი (ორივე იურისტი) და სამი შვილიშვილი – ვაჟა, ნატა და ლილი. იგი – მძვინვარე შვილია (შვილი ძმა და ორი და).

პოეტის ასტრომული „კოსმიური პოეზია“

ვაჟა ებრისელის შესახებ დიდი ხნის წინაც ვწერდი: „რუსეთში აკაკის და ბალაქტიონს, ღმერთი არ მიუყენს რომ შებადარო. ბავხარ ზღვის დღვას და ნაზ სიონას, რომ აზანზარებს წუმად სამყაროს...“

ამჟამად, როცა პოეტის ზღაპრული კოსმიური „უსაღმუნებოს“ ჯერ არნახული, ჯერ არ ბაბუნელი, ხუთასზე, ათასზე, ათას ხუთასზე მიტბვერდინი „ბაჯალო“, ოქროს ყდაში ჩასმული, ოცდაათტომეული წავიკითხე, ჩემი ძველი აზრი რადიკალურად უარყვავი და... დღეს ძველის ბასაბუნად ხმამაღლა ვაცხადებ: ვაჟა ებრისელი არც რუსთაველს, არც აკაკის, არც ბალაქტიონს და... არც მსოფლიოს, არც ძველსა და არც თანამედროვე პოეტს არა ჰბავს...

ის პრისტორიული კოლხეთის „ქუტაია“, არმის ჭალაში მგბარი მუხაა, რომელზეც ოქროს საწმისი ეკიდა (რომელიც ბერძენმა კი არა, კელაზგმა იაზონმა მიღესთან ერთად რომ ბაიტაცა).

დიახ, კოლხეთის მითიური ხელწვივის, აიეტის ხელით დარგული, ის ურჩხულ მოღარაჟი მუხაა, რომლის ცადავვიდ ტოტეზე, პოეტმა ოქროს საწმისის „ბონის“ მაგიერ თავისი „კოლხური უსაღმუნებოს“ იბაგმიუვლომელი ასტრომული დაკიდა და ბაანოცხლა, მიძინებული, დავიწყების ნაცარმომილი, არა მარტო კოლხეთის, არამედ იმდროინდელი სამყაროს ოცდაათტომეუტზე მიტ საუკუნოვანი მითებით, ლეგენდებითა და საოცრებებით დახუნდული ისტორია, რაც კომერსიდან მოყოლებული (ძვ. წ. აღ. VIII საუკუნე) არც ერთი ძველის, არც ერთ კალმოსანს არ ბაუკითხავი.

100-ტომეული... ძველის ბაჩენის დიდან, XXI საუკუნის რიქრაქამდე, ასეთი (5-6 სტრიქონიანი) ვილოსოფიური, რელიგიური, მითოური, ყოვლისმომცველი პოეზია, ჯერ-ჯერობით არავის შეუქმნია დღემდე...“

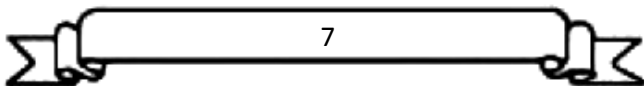
კოსმოსში კი...

დაბოლოს:

„აიეტის ზღაპრულ კოლხეთს, მტრობისა და სიძულვილის გგულეშავი მისვლია... მათ იცინან იმ ოწყება დედამევის ისტორია“.

ბულნაზ ხარაიჭვილი

პოეტი, ბალაქტიონ ტაბიკის პრემიის ლაურეატი, ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი

**„ბულცინვალ უმხვლი ყოველ ძეგას, ყოველ
ძაბეგას.“**

ა. პუშკინი

**წინასიტყვაობის მაბიერ
(გაგრძელება)**

წმიდა მოციქული გვირჩევს: „შეიმოსეთ ღვთის სრული საჭურველი, რათა შესძლოთ წინ აღუდგეთ ეშმაკის მზაკვრობას“ (ეფესელთა, 6, 11).

„იდექით ჭეშმარიტებით წელშემოსარტყელუნი და სიმართლის ჯავშნით შემოსილები და ფეხშემოსილნი მზადყოფნაში მშვიდობის სახარებლად.

და ყოველივე ამასთან ერთად აიდეთ რწმენის ფარი, რომლითაც შეძლებთ ბოროტების გავარვარებული ისრების ჩაქრობას.

აიდეთ ხსნის ჩაჩქანი და სულის მახვილი, რომელიც არის ღვთის სიტყვა“ (ეფესელთა, 6, 14, 15, 16, 17).

აპოკალიფსურ მხეცებთან მეომარი პოეტის აბჯარია რწმენა, მზე (ღმერთი) მუზარადი: „მოლანდება გღეგდა მხეცის და მოძალეს ზარავდი, ტანზე აბ-

ჯრად რწმენა გეცვა, გეხურა მზის მუზარადი“ (ხვარცასავეთ გადამდეგი).

„ოქროს საჭურველი“ და „ჯავშანი“ „სიყვარულის ღვინო“, ვარსკვლავები (ღმერთის სახელებია): „სიყვარულის ღვინოთ სავსე ვარსკვლავების დგას ჭურები. და მზაკვართა ზრახვებს დაფშვნის შენი ოქროს საჭურველი და სიმძიმე შენი ჯავშნის“ (სიყვარულის ღვინოთ სავსე).

მხოლოდ „ჭეშმარიტების“ (უზენაესის) მჭვრეტელს ექცევა მზე (ღმერთი) ფარად: „ვჭვრეტლი ჭეშმარიტებას და ხელს მეპყრა მზე ფარად“ (ვჭვრეტლი ჭეშმარიტებას).

ვინც „კოლხური ფსალმუნების“ ტიტანურ ხუთტომელს იცნობს, იშვიათ მიგნებად, ობიექტური სინამდვილის გამომხატველ განცხადებად მიიჩნევს პოეტის სტრიქონებს: „კოლხური სიდარბაისლით, უფლით რწმენით და ამაგით, ზღვები და მთები დასძარი და სიბრძნის ვანი ააგე, ვით სოლომონის ტაძარი“ (კოლხური სიდარბაისლით).

ვაჟა ვერისელისთვის პოეზია არის „მედინა და მექა“, მას არ აშინებს ამ გზის სიშორე: „ქართლს და ვერისს ნიადაგ, თავზე დასტრიალებდი, ვით ხელმწიფე ადრეკი. გზა შორია მექამდე? მაგრამ ამ გზას ადექი შენ სამყაროს შექმნამდე“ (გზა შორია მექამდე?).

პოეტს პარნასელებთან, ფიქრის მთაზე ეიმედება თავისი ადგილი: „ვიცი, პარნასელები, თავზე ხელის ადებით, ფიქრის მთაზე რომ ავლენ, შენც იქ ახვალ ბალებით ისე, როგორც ეწადა იპოლიტე რომაელს“ (ვიცი, პარნასელები).

„კოლხური ფსალმუნების“ გამორჩეული საღმრთო სიტყვის მახასიათებლებია: ციური მანანა, სიბრძნის ვანი, სოლომონის ტაძარი, ფილოსოფიური ქვა, სიბრძნის ქვა, ციური ქვა, გრაალი, საწმისი, ფსალმუნი, აისბერგი, აეროლითები, ბათოლიები, რწმენის კუნძული, ვარსკვლავთა კუნძული, პირამიდები, არმაზის ბილინგვა, სერაფიტა, პლანეტა, უსასრულო ფიქრის მწვერვალი, პოეზიის ციხე-ქალაქები, ქუჩები, გამზირები, სკვერები, მოედნები, სიტყვის სასახლე, მთვარის სასახლე, სიყვარულის იმპერია, სიბრძნის ღვინო, სიყვარულის ღვინო, სინათლის ღვინო, ახალდაბა, ახალშენი, რავქნისა ციხე, ფილოსოფოსიური ქვით ნაღესი სავანე, საკმეველის ხე, ფიქრის ხე, საგაზაფხულო ხმა, მიცვალებულის გამცოცხლებელი ჯადოსნური სიტყვის ბალახი, ფაზისი, ენგური, ნილოსი, დედა-მტკვარი არავით, მისისიპი მისურით, ცათამბჯენი, ზღვა, ოკეანე, ზეცის ვაზის გალობა, გალობა მებადურთა და მონადირეთა, წმინდა მთის წყარო, ღრმა ჭა, ცის პური, ცის ღვინო, ცის ყურძენი, სიბრძნის ციდან მონაბერი ქარიშხალი, ეკლესიის გალობა, საუნჯე, მთიები, ქარ-

თული სულის კოლიზეუმი, პოეზიის იმპერია, ქართულის პოეზიის იაღბუზი და ეიფელი, კიკლოპების ნაგები სასახლე, ქართული ცის ეკლესია მზისა და მთვარის მგალობელ ზარით, სჯულის კიდობანი, სჯულის ფიცარიუფლის სანთლები, ოქროს თასი ქრისტეს ინიციაციებით, ხმის ძღვევამოსილი იმპერია, რჩეულთა სვეტი, არმაზის ბილინგვა, პირამიდები, ზესთა წიგნები, მზის და სიცოცხლის დღესასწაული სიტყვის სფეროები და ლექსების პლანეტები, პოეზიის ტაძრები, ცათამბჯენები, მთვარით გადახურული სიტყვის სასახლე ვარსკვლავებით ურიცხვით, ცხრა მზით და ცხრა კარიბჭით...

საყურადღებო განაცხადია: „საუკუნეთა ბჭეებს გადივლის, შეებრძოლება ჟამს რკინის მკვნეტავს და ვით ცისკრისას დიადი მზე აღმოსავლეთით აღიმართება წიგნი ესე რჩეულთა სვეტად“.

ჭეშმარიტი პოეტი სახელდებულია, როგორც სიტყვის გოლიათი, ბუმბერაზი, ქურუმი, მენავეთ-მოძღვარი, ქრისტეს მებაღე, ქრისტეს მხედარი, მსაჯული, მისანი, გრძნეული, მოძღვარი, ორფეოსი, საუკუნეთა დამფშვნელი, რკინის მკვნეტელი, მოციქული, მებაღური.

მრავალგვარი ეპითეტით არის მოაზრებული „კოლხური ფსალმუნების“ ავტორის პოეტური სულის რაშები: „სპეტაკი პეგასი, სიყვარულის ლურჯფრთიანი პეგასი, ყალყზე მდგარი თეთრონი, მეტე-

ორთა შმაგი რაშები, დღეების თეთრი რაშები, ბუცე-
ფალი, მზით დაჭედელი მთვარის მერანი, პოეზიის
ეტილი, მარადისობის ფაფარაშლილი ვარსკვლავების
ოქროს კვიცები, ზვირთთა რაშები, ოქროს სიტყვით
დარახტული ჰუნე...

შორეთიდან მომქროლი პოეზიის მერნებით მოვ-
ლილია პრეისტორიის უღრანები, ათასწლეულები,
ზღვა, მთა, მიწა, ზეცა, პლანეტები, ვარსკვლავები,
მზე, მთვარე, გალაკტიკები, კოსმიური, ტრანსცენდენ-
ტური ცა, ხილული თუ უხილავი სამყარო, საასპარე-
ზოდ ქცეულია „იქით“, „მიდმა“ არსებული, ჩვეულებ-
რივი თვალისთვის უხილავი განზომილებები...

ბიბლიის მიხედვით, სიბრძნის მიგნება მხოლოდ
ღვთისმოსავთა ხვედრია.

„ღვთისმგებელი სიბრძნეს ეძებს, მაგრამ ამა-
ოდ“.

„უფლის შიში სიბრძნის სათავეა, სიწმინდეთა
ცოდნა კი გონიერება“ (იგაენი, 1, 7).

„... სიბრძნე ეწევა უბიწო სულებს თაობიდან
თაობაში და ღვთის მოყვარეებად და წინასწარმეტ-
ყველებად განამზადებს მათ.

რადგან ღმერთს არავინ უყვარს, გარდა იმისა,
ვინც სიბრძნით ცხოვრობს“ (სიბრძნე სოლომონის, 7,
27, 28) (10, 24).

„უკვლავებაა სიბრძნესთან წილნაყარობა“ (სიბ-
რძნე სოლომონისა, 8, 17), (10, 24).

„ციურ ქვაზე, სიბრძნის ქვაზე“ (ქრისტეს სიმბოლოებია)

„იღესება“ პოეტის აზრი: „უფლის ნებით შემწევს ძალა სიბრძნის ქვაზე აზრის ლესვის... და თუნდ იყოს კლდე პიტალო, რწმენის ხნულში სიტყვის თესვის“ (მიტომ უნდა აიტანოთ).

ვაჟა ეგრისელი დაეძებს არა „ხორციელ გონებას“, „ხორციელ სიბრძნეს“, არამედ „სულიერ გონებას“, საღვთო სიბრძნეს (პავლე მოციქული, კოლასელთა, 1, 9).

სიბრძნის წყაროებს კი მრავალს აგნებს, ყველა დროში, ყველა ეპოქაში, როგორც ასტრონომი, ასტროლოგი, ალქიმიკოსი, მათემატიკოსი, მითოლოგი, ესთეტი, ისტორიკოსი, თამამად შედის მსოფლიოს აზრის საგანძურში. პოეტის იდეალია

„გონი კაცობრიობის სიბრძნის ქვაზე ნაღესი, ხსოვნის ციციქნა წერტილში სამყაროს რომ ითავსებს“ (მზის თასი).

„... ვით ჰერაკლე, ბრძენთა გონს მაზიაროს, კვლავ დავეძებ კენტავრ ქირონს“ ამბობს ერთგან (ქირონი).

არც მისან სიბილას ხსენებაა შემთხვევითი: „ვითარცა სიბილას წიგნები, ჩემიც ნაწერია მზის მელნით და მთვარის კალმით, ფოთლებზე პალმის“.

ჭეშმარიტი მხატვრული სიტყვის მისია არარსებულ წარმატებათა, ძალაუფლებისმპყრობელ სატანი-

სეულთა ქება კი არ არის, როგორც ავადსახსენებელი სოციალისტური რეალიზმის ადებტები ავადდებულეზდნენ სულგაციდულთ, არამედ უპირველესად სულის სნეულებათა მკურნალობა: „... და შენ სიტყვით კურნავ სნებას, როგორც გალილეველი“.

ჯერ სნეულებას უნდა დაესვას უცდომელი დიაგნოზი, რათა მიგნებული წამალი მოიძებნოს.

ეს სნეულება იყო უღმერთობა, რადგან „ცვარნამული ვარდები გადაიქცნენ ქაცვებად“.

პოეტმა იპოვა ეპოქის სატკივრების სასწაულმოქმედი წამალი: „სინათლის ღვინო“, „სიყვარულის ღვინო“, „სიბრძნის ღვინო“ (ღმერთი): „მსურს, რომ სული განვიკურნო მთვარის ჩანგით, სიბრძნის ღვინით, როცა უფლის ცას შევუვლი, ღამის დარღში გახვეული მნათთა შორის სიბრძნე ღვივის...“

წმიდა სვიმონ ახალი ღვთისმეტყველი წერს: „სულიერი ღვინით, ზეციური ღვინით საზრდოობა განწმენდს სულიერი წყლულების სიბილწეს და მას სრულ სიჯანსაღეს მიანიჭებს“ (10, 163).

მხოლოდ ღმერთშემოსილთა ხვედრია ახალი მხატვრული სამყაროს მიგნება: „სამოსელი უფლის გამოსავს, ღამის უფსკრულებში მჭერეტელს, უკვდავების მირონს აკმევ ფანტომებს. ახალ სარკმელს უჭრი სათქმელს, სიცოცხლე რომ მოანდომე“ (სამოსელი უფლის გამოსავს).

პოეტი სამყაროს ხედავს „სხვათა უხილავ თვალებით და სხვა სიმაღლიდან“ (წუთისოფელი ისევ ირევს).

უღმერთო ცის ქვეშ ტანჯვა უფლის სავანესთან მიახლოებით დასრულდა: „უღმერთო ცის ქვეშ ბევრი ვიცადე, დარდის თოკებზე ვფენდი ფიქრის ფარჩებს და დიბებს. მე შენს მიუვალ სილამაზის ციხე-ციტადელს მაინც მივადგი სიყვარულის მაღალი კიბე“.

მხოლოდ რჩეულთ, აღმასვლას ჩვეულთ ხელეწიფებათ ღმერთებთან დავა, უფლის სიბრძნის გათავისება, რადგან ადამიანის შემოქმედება მაინც ცის სამსჯავროზე აიწონება:

„მოწყალებით გინათებს იქიდან წინაპრის სული თუ ღამე. გიხდება ღმერთებთან დავა. ამ ბობოქარი ჟამის აღმადინებით მავალს“.

ტროპარების ოსტატი პოეტის მოყვარეა ღმერთთან მებრძოლი იაკობი: „წყვიდადს ათასწლეულთა ელვასავით მიაპობ. ცად აღავლენ ტროპარებს და უფალთან მორკინალ დიდ ბიბლიურ იაკობს კვლავ თელი ძმად და მოყვარედ“.(წყვიდადს ათასწლეულთა).

როგორც „ქრისტეს ნათლულს“, უფლის მაღლით მოსილს, ვაჟა ეგრისელს წილად ხვდა სიტყვის ტაძარი, „სიბრძნის ვანი“ აეგო რწმენისთვის და პოეტმა უსასრულოდ გაამრავალფეროვნა დედა-ძის მხატვრული სახელები (11, 126-182,

210-221).

ცალთვალა მატერიალიზმით გონდაბინდულთაგან, მზერადაგმანულთაგან განსხვავებით, სხვათაგან შეუმჩნეველი იხილა სულის თვალით: „იდუმალ მხმობს სამყარო მღვრიე და ასტრალური და ერთად ვჭვრეტ შორეულ ხილულსა და უხილავს“...

პოეტის მიერ მოხელთებულ ჭეშმარიტებებს, „გონის სასახლის“ აურაცხელ საუნჯეს შეუძლებელია გასწვდეს ჩვეულებრივი ადამიანური მზერა: „ცხოვრებაა წამება, რადგან როგორც სამება, ერთურთს გადაეფუსკენით მე, სიცოცხლე, სიკვდილი, ზესკნელ შუასკნელ ქვესკნელი“ (სამება).

„სიბრძნის წყაროს“ ეზიარა გრაალის თასიდან (როცა რემი და რომულმა).

მარადიული სიბრძნე მოიხელთა უშუალო და შორეულ წინაპართან: „ჩემს ძველ კოლხეთს და ბაბილონს მთვარის ღმერთი დასცქერს ქალდე. სიბრძნის ფერი ადევთ ველებს. ტიგროსს, ეფერატს და ფაზისთან ვჭვრეტ წინაპარ ქალდეველებს“ (ჩემს ძველ კოლხეთს).

მრავალგვარია მისი საღვთო სიბრძნის წყარო: „საღვთო სიბრძნის ეს ლექსები ისე, ვითა დედამიწა, კვლავ გარშემო მზის ტრიალებს... რწმენის მარცვლებს ესესხება არაბ ბერებს ქრისტიანებს (დაზეულები) (12, 47-89).

„სიბრძნის ქვაზე“ „ციურ ქვაზე“ „სიბრძნის ლოდზე“, „ელვის ქვაზე“ „ლესავდა“ პოეტი თავის იგავიმიწვედომელ სტრიქონებს, „ფილოსოფიური ქვის“ ლიბოთი ამაგრებდა თავისი სიბრძნის სავანეს: „შენი პოეზია სავანეა ფილოსოფიური ქვით ნალესი“ (იდუმალეებით სავსეა ეგვიპტე).

მისი შემოქმედების სიდიადეს, განსაკუთრებულობას განაპირობებს „სიბრძნის ქვა“, „ელვის ქვა“, „სიყვარულის ქვა“,

„ციური ქვა“ რომელიც, სახარების „რჩეული და ძვირფასი,

„ცოცხალი ქვის“ (I პეტრე, 2, 3) ახლებური ვარიაციაა და საღვთო სახელია: „ირყევა სამყარო, ქაოსები, შენ ცას მოსხლეტილი სიბრძნის ქვა ხელში გიჭირავს ხვითოსავეთ. უცხო პლანეტიდან ჩამოსული შენ ხარ პოეტი ღვთისმოსავი“ (ირყევა სამყარო, ქაოსები).

„მადლის მწვერვალიდან“ ელის პოეტი „სიბრძნის სულს“ (ნათელი რომ შეაშინოს), უზენაესის წაყვლობით გადმოდის მასზე „მადლი ჭეშმარიტების...“

ამ სამყაროში ლოკალური გლობალურს ერწმის, თანადროულობა ათასწლეულებს ეყრდნობა, დედამიწა ჩანგია, მილიონი ათასწლეულების ღარებით და მასზე დაკვრის ხელოვნების გამთავსებელი მხოლოდ კოლხი ქრისტეს მხედარია: „ეს დედამიწა

ჩანგია დიდი, რომელიც უფალს მთვარის დარად, შეუქმნია დიდი ხნის უკან და მილიონი ასწლეული გაუბამს ლარად და დღეს შენ მასზე უკვლავ

„კოლხურ ფსალმუნებს“ უკრავ“ (დედამიწა).

არა უცხოური, არამედ ქართულია მისი გვირგვინის მთავარი თვალი: „სხვისი არა, ქართული ჯილად გადგას ღირსება და ცად ბუდეს იკეთებ. მთვარესავით ივსები სიბრძნითა და სიკეთით“ (სხვისი არა, ქართული).

მრავალგზის კეთდება აქცენტი პოეტის სიდიადის საფუძვლებზე: „შენს წიგნებში მარხია სული ძველი კოლხეთის, ტროა-კრეტა-მიკენის“ (ხედავ ათასწლეულებში).

ეროვნულსა და მსოფლიოს შორის კავშირით, დიდი გეოგრაფიულ-სულიერი განედების, საზღვარდაუღებელი ჰორიზონტებისათვის გაწვდენილი მზერით არის გამორჩეული ვაჟა ეგრისელის პოეტური სამყარო: „ქარის აკვანს გირწევდა ღურჯი პონტო ევქსინის და „ნენანას“ გიმდეროდა ნილოსი და ფაზისი. უკვდავებს გასხურებდა კოლხური ცის მირონი, ვით ჰერკულესს მოძღვრად ჰყავდა კასტორი და ლიმნოსი, ბრძენთაბრძენი ეგრისთევსი და კენტავრი ქირონი“ (ქარის აკვანს გირწევდა).

კოლხური სიბრძნის ჭით დარწმუნებული, ახალ ჭეშმარიტებებს აზიარებს მშობლიურ შემოგარენს, იგავური ხერხით გვამცნობს პოეტი, „ვეფხის-

ტყავით“ როგორ „მოსავს“ თავის ფუძეს, სულიერ ამოსავალს: „შენ, ვით მეფე ქეიმურსი, ვეფხის ტყავით მოსავ კოლხეთს, რომ ღვთის სიბრძნეს აზიარო“ (დრომ გაავლო ყველას მუსრი).

„ვეფხის ტყავი სიმბოლოა სამეფო ინიციაციისა, ვარსკვლავეთის..., ანუ სამყაროსი, რაც უზეშთაესი გონების განსახიერებაა...“ (13,199).

ბასილი დიდის „ფიზიოლოგოსში... ვეფხვი... სიმბოლოა ქრისტესი, ... ვეფხვის ტყავით მოსილის გაგება ფუნქციურად ემთხვევა აგიოგრაფიული „ქრისტეშემოსილის“ გაგებას“ (13, 200).

გამომდინარე უზუნაეს საწყისებთან თანაზიარობიდან, ვაჟა ვერისელის შემოქმედებაში პოეზიის მისიაც განსხვავებულად წარმონდგება, მისთვის „პოეზია სულია უფალი ქრისტე ღმერთის“...

„კოლხი ქრისტეს მხედრისთვის“ პოეტის უპირველესი მისიაა უფლის სახლის განძის დაცვა-გაფრთხილება: „უფლის სახლის განძს დარაჯობ, ისე, ვითა იოველი“ (აჰა, მცხეთა და გარეჯი).

საჭირო იყო ზეციური, „შივიდი ბეჭდით დაბეჭდილი წიგნის“ სურნელის გავრცელება ხალხში: „...შივიდი ბეჭდით დაბეჭდილი წიგნის შენ ხარ ამხსნელი“ (დრო მოვა) და პოეტი, შემცნობი მხატვრული სიტყვის უმაღლესი მისიისა, აგებდა ღვთის ტაძარს: „შენ კოლხეთში, ღვთის სამსხვერპლოს აგებ ტაძარს, ვით იესო, მაღალ მთაზე ღებალის“ (ვარ-

სკვლავების ნათება). ცოდვითდაცემული ადამიანის ხსნად ესახებოდა „იდუმალ ცეცხლთან“ – ღმერთთან ზიარება: „იდუმალი არის ცეცხლი შენი ხსნა და საესავი“ (შორეულ წარსულითან).

გრიგოლ ნოსელივით და ფილონ ალექსანდრიელივით,

„შეფარვით“ ნათქვამი სიტყვის დიდოსტატი, ბიბლიურ მოსესავით ღვთის ხელდასმული, ასე აცნობიერებს მხატვრული სიტყვის უზენაეს მისიას: „ვით თქმულება და ლეგენდა აქ ფაზისი პონტოს ერთვის და მითებით კოლხეთს ნაღმავს: შენც უფალმა მოგცა კვერთხი, ზღვა გააპე, გადი გაღმა“ (ვით თქმულება და ლეგენდა).

ზღვა ცოდვილი ცხოვრების, კვერთხი მარიამის სიმბოლოა. არც ეს განაცხადია შემთხვევითი: „... უფლის ძე ხარ, როგორც მოსე და ღმერთთან ხარ წილნაყარი“ (ვარიანტი). მოსესავით საღვთო ნისღში შეღწეულს, ეცხადებოდა ღმერთი (ელვის ოქრომკედით ნაქარგს). პოეტის სასწაულებრივი ძალისხმევის შედეგად, როგორც მოსემ დაარწმუნა მწყურვალი ებრაელები, სიყვარულის წყარო (ღმერთის სიმბოლო) აჩქეფდა

მის ლექსებში, ხოლო სულის ბაღში აყვავდა პაღმა, აღვა, კიპარისი (ღმერთის სიმბოლოებია): „კლდეზე მთვარის კვერთხი დაგკარ. მოჩქეფს სიყვარულის წყარო: არც აქი ჩანს, არც პარისი და ჩემს

ბაღში ერთად ხარობს: ალვაც, პალმაც, კიპარისიც“ (ჩემი ბაღი).

ჟამთა ათასწლეულებში უვლია ნათელმსმენი და ნათელმხილველი პოეტის სულს, რათა მოეშენებინა „ზეცის ვაზი“ (ღმერთის სახელია), მოეხელთებინა მანანა: „ჟამთა ათასწლეულებში არწია და ანანავა პონტოს პირას, ნილოსს, ფაზისს, შენი სიტყვა მანანაა, გალობაა ზეცის ვაზის“ (ჟამთა ათასწლეულებში). „ზეცის ვაზი“ და „ზეცის პური“ ღმერთის სახელებია: „და გადმოაწვიმა მათზე მანანა საზრდოდ და ციური პური მისცა მათ“ (დავითი, ფს. 77, 24).

ღმერთების სამყოფელ მეცხრე ცის კარის შემდეგ პოეტს, გარემოსილს სერაფიმებით, თვით „მებაღისაგან“ ეწყალობება „ოქროს ნაყოფი“: „ვარსკვლავთ კიბეებს მიჰყვები მაღლა, ელვახავერდად ძირს გეფინება და როს მეცხრე ცის კარი შეაღე, ოქროს ნაყოფი მოგაწოდა შენმა მებაღემ“ (ვარსკვლავთ კიბეებს).

ეს მარადიული ზეციური საუნჯე იყო „პური არსობის“

- ქრისტეს რწმენა: „გელის ათასწლეული ათობით და ასობით. მიხვალ თავაწეული და თან მიგაქვს მოსული ციდან „პური არსობის“ (გელის ათასწლეული).

ქრისტე ამბობს სახარებაში: „მე ვარ პური ცხოველი, რომელიც ზეცით გარდამოსდა“ (იოანე, 6, 51).

ღვთისმეტყველები ამ ზეცის პურს ქრისტეს მეტაფორად მიიხსენებენ: „პური ცხოვრებისა ქრისტეა“ (წმიდა კიპრიანე) (14, 439).

„პური არსობისა“ ჩვეულებრივი პური არ არის, არსობისაა, ე.ი. სულის არსზე მეტყველებს“ (წმიდა კირილე იურუსალიმელი) (14, 444).

„პური არსობისა“ აღნიშნავს მომავლის ანუ საუკუნო ცხოვრების პურს, ანდა იმ პურს, რომელსაც ჩვენი არსების შესანარჩუნებლად მივიღებთ“ (იოანე დამასკელი) (14, 310).

რწმენით იპოვა პოეტმა „ტევანი ჭეშმარიტების“ (ვით დიდი ხნის წინათ), ზეციური ვაზის „ღვინო და ყურძენი“: „არსთგანმრიგე, როგორც იობს, სიყვარულით ბევრჯერ გცდიდა და ბევრ ჭირსაც გაუძეული. მოწეული არის ციდან შენი ღვინო და ყურძენი“ (არსთგანმრიგე, როგორც იობს).

„ძველი, დაწმენდილი ღვინო“ ქრისტეს სახელია ესაიას წინასწარმეტყველებაში (ესაია, თ. 25, 13).

ჭეშმარიტი სიტყვის მიზანია, ყველა დროში, ყველა ქვეყანაში მოაქციოს ურწმუნო, ასწავლოს მას ცისკენ ყურება:

„ჩემთვისაც სულ ერთია, მაშრიყი და მალრიბი, ჩრდილოცა და სამხრეთიც. ურწმუნოს და უჩინოს,

მაღლა ცისკენ ვახედებ, საქმე რომ გავუჩინო“ (ჩემთვისაც სულ ერთია).

პოეტური სიტყვის მესიად ქცეულა მაცხოვაროვით ბრმათათვის თვალის ახელა, სმენადახშულთათვის, „ყრუ საუკუნისთვის“ სმენის უნარის მინიჭება სურს: „თვალებს უხელ ბრმებს და ასმენ სმენით სნეულებს, თვით მაცხოვრის იერით, სფეროებს და პლანეტებს და შორ ათასწლეულებს, დღეში ახჯერ სტუმრობ და ჩუმიად ათვალიერებ“ (თვალებს უხელ ბრმებს და).

პოეტის დევიზია „წვიმას“ და „ცვარს“ (ღმერთის სახელებია ოსია წინასწარმეტყველი, 14, 3), აზიაროს თანამეინახენი: „... უნდა გარდამოხდე ციდან, როგორც წვიმა და ცვარი“ (გზას მიუყვება დასავლეთ).

„კოლხური ფსალმუნების“ ავტორი ცის ყანაში თესავდა, უღრანს კაფავდა, „წუთისოფლის ველ-მინდვრებს“ „ორღესული ცელით“ თიბავდა, ბნელში „მხეცს“ ეომებოდა, მაცილს, ეშმაკს, ბელზებელს აფრთხოვდა, რწმენის ძალით სიკვდილსაც აჰყარა იარაღი, რათა მეცხრე ცაში, „საყვარელთან“ დამკვიდრებულიყო: „ვარსკვლავთ ხოდაბუნებში დაექვდი საყანეს, შეგეფეთა სიკვდილი, იარაღი აჰყარე!

ახლა მარჯვნივ უზიხარ მეცხრე ცაში საყვარელს“ (ვარსკვლავთ ხოდაბუნებში).

საიდუმლო სერობაზე, უფლის ტაბლაზე წვეული პოეტი უფალს ბატკანს კი არა, სიბრძნეს სწირავდა: „ეშმას შეცდომილს დრო გქონდა ყულფად, როდესაც იგრძენ, მას შემდეგ უფალს, ვითარცა ბატკანს, სწირავდი სიბრძნეს“ (ეშმას შეცდომილს).

უფლის დანთებული სანთელია „კოლხური ფსალმუნების“ ხუთტომეული: „ო, უხილაგო, კვლავ მოწიწებით სანთლებად გინთებ „კოლხურ ფსალმუნებს“ (ჩემი სიცოცხლის მაღალ ნაძვის ხეს).

ლუარა სორდია

პროფესორი

გაგრძელება შემდეგ ტომში

არაგვის გაღმა-გამოდმა –

თვალშეუდგამი მთებია.

წამოწოლილან ლოდები

მხარ-თეძოზე და ნაპირთან –

ზამთრის მზის გულზე თბებიან...

წარსულიდან რომ მოისმის,

აღბათ,

კახთ-მეფის მოლაშქრე,

თუშ-ფშაგ-ხევსურთა ხმებია.

1999

საქართველოს ისტორია

მშობელ ქვეყნის სიყვარული

რომ არასდროს იკურნება, –

ის სნება და

ის სენია.

და სიდიდით მზის ტოლია!

ხელისგულზე მისვენია

საქართველოს ისტორია.

1962

აზილებს და აზსილებს

ისე,

როგორც მუმლი მუხას,

მტერი მუდამ ეხვეოდა –

ოქრო-ვერცხლით ავსილებს:

მისიმიელთ,

ლაზებს,

ჭანებს,

აფშილებს და აფსილებს.

1971

თბილისი – 1992

მოულოდნელად გაიღეს
ლაწანი მთათა კარებმა.
ეს არაგვია,
რომელსაც,
ვითარცა სამას არაგველს,
ქართველთა "მეფის" საშველად
თბილისს
რომ მიეჩქარება...

1992

გრიფონი

აიეტის კოლხეთში,
არსაიდან მოსული,
უამთა მღვრიე დინებას,
ალბათ კვლავ მოგიფონებს –
ჩამომჯდარი –
ზღვისკარად,
შენი ლექსის გრიფონი*.

1998

*გრიფონი – მითიური არსება ლომის ტანით, არწივის თავით და ფრთებით.

ამაოების ბაზარი

მღერიე წარსულიდან

ცეცხლს რომ გვაფრქვევს,
არაბი,

თურქი და ხაზარია.

და საიდანღაც ხმა რომ ისმის –
შიშისმგერელი, სულ სხვა ზარია.

ცხოვრება ესე –

თეკერეის

ამაოთა "ამაოების ბაზარია".

1967

არჩილ მუშის ტროპარი

ათასწლეულების მერე,
ზოგთა გარჯა მიინავლა,
შენ კი მეფე
მეფედ დარჩი!
რადგან ქართველთ მეოხ ეყავ,
ჩვენთვის სამგზის
სანატრელო –
მეფე არჩილ*.

1962

*არჩილ სტეფანოზის ძე (VIII ს.)

წარწერა საფლავის ქვაზე

ადამის ძის ნაშიერი,
კვლავ მწყურვალი,
კვლავ მშიერი,
სადაური სად მიდიხარ,
წუთისოფლის უსტაბაში.
"რას მიყურებ,
რომ მიყურებ,
მე სახლში ვარ...
შენ კი – გზაში".

1963

აქეთ – ფოთი,

იქით – ფათი

ეგვიპტე კი უდაბნოა,

და კოლხეთი – ოაზისი.

მთვარეს მოსავს უფლის კვართი.

იქ – ნილოსი,

აქ – ფაზისი,

აქეთ – ფოთი,

იქით – ფათი*.

1981

*ფათი – ქალაქი კუნძული კრეტაზე (საბერძნეთი)

ხე – ცნობის

ნისლი მოსავს ცას და მიწას,
საიდანღაც ვიღაც ყივის:
რომ სამოთხეს ეცნობა,
გწამდეს: დღეა ხე –
ცხოვრების,
და ღამე კი – ხე – ცნობის.

1976

შავშეთ – ჭანეთ – ერუშეთი

ველარ გავუძელით დელგმას –
ოსმალთ – შუბის,
სპარსთ – მოისრის!
დავიწყებას შეგუშენდით!!!
წარსულიდან –
ხმა მოისმის –
შავშეთ –
ჭანეთ –
ერუშეთის.

1967

ვარსკვლავებთან თამაშით,
მზე წყვლიადში ერთობა...
ბრწყინავს მთვარის
ფერდობი.

ბედს,
მთლად ნუ მიენდობი
და არცა უბედობას!

2003

კოლხეთი თვით ბიბლიაა

ჰელიოსის ხსენებაზე,

ათასწლეულები გამირბიან,

რადგან მისი შვილი ვარ და...

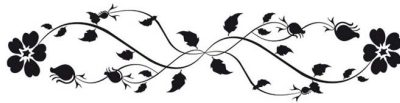
დედის რძე მკეთუნის.

კოლხეთი თვით ბიბლიაა

და... ბიბლიის დედაა –

"ეფეთი".

1971

ქართა და ქარიშხალით
მთვრალი ზღვა თავს
ლოდებს ახლის.
და ზვირთებმა გმინვა მორთეს:
თაყვანს მუდამ სცემდა ხალხი,
ღვინის არა,
ღექსის ღოთებს.

1969

ელვა ცეცხლს ანთებს,
მეხი კი
ცის გრდემლზე სივრცეს აბრტყელებს.
მთა –
მუხლმოყრილი ღოცულობს...
და მთვარე –
შიშით მოცული,
ღამის ტოტზე ზის ბარტყივით.

1963

ტიგროსის და ევფრატის პირ,
ათასწლეულების იქით –
დაეძებდი ნაშეიერებს –
დიდი ეგროსის და ქართუს!
უხარიათ, რომ გხედავენ
ასე,
მუდამ ხმალშემართულს.

2012

პოეზია – მზე არის

უფლის ნაწყალობელი
სახუქარი ზენარის,
ყოფნის სინარნარეა:

პოეზია –
მზე არის,
და პროზა კი – მთვარეა.

2001

300 ნიკოლო მაკიაველს

მოკიაფე უამთა გვირგვინს,
ღამის ფერებს კვლავ აწნავენ,
მიტომ დღეებს აკლია მზე.
და ეს გტანჯავს
და გაწვალებს,
ვით ნიკოლო მაკიაველს.

1977

სიბრძნით და სიჯიუტით,
ზოგი ბაძავს დიდყურებს
და ზოგი ცის –
ახოს ხნავს.
ვინ კი მაღლა იყურება,
ის სულ დაბლა დახოხავს.

2010

"სუფთა სინდისი –
ბალიშია ჩვენი რჩეული",
ვითარც ამბობდა.
ჰენრიკ იბსენი

იმან კი რა ქნას,
უსინდისობას
გაჩენის დღიდან რომ არს
ჩვეული
და მის ქონასაც ველარ იხსენებს.

1998

ვარსკვლავით ცად ბინადრობს
შენი ფიქრი და
გონება.

არც ნება გაქვს,
არც სურვილი,
რომ მაცხოვარს არ მონებდე
წმიდა ეფრემ ასურივით.

1967

ყველა მეფის თუ იმპერატორის
თავზე ეკიდა ხმალი –
დამოკლეს!
არ არსებობდა მოსვენება მათთვის,
არ ძილი.
სიამოვნება არის ხანმოკლე,
ტანჯვა ყოველთვის
არის ხანგრძლივი.

2003

მწვერვალი

კოლხეთის დიდ წარსულიდან –
მოფრენილმა ქარიშხლებმა,
შენი ბედი –
ზღვით არწიეს...
ხამუშ-ხამუშ შენ ლაშქრავდი
სიმაღლეებს,
მწვერვალს მიტომ მიაღწიე.

2011

ზოგჯერ ყოფნაც კი

ძალუძს არყოფნას,

პატივგება რომ უცვებ

აყაროს!

ზოგჯერ სიკვდილშიც არის მშვენება.

რა ქნას მდიდარმა,

რომ არ ყოფნის მთელი სამყარო,

ღარიბ-ღატაკს კი –

მცირე

ბევრად თუ ეჩვენება!

2012

იმედი

მწუხრიდან –

განთიადამდე,

მზეს და სიცოცხლეს

მოველი

და სამოცამდე მიველი.

ამქვეყნად არსი ყოველი

ცოცხლობს –

ხვალის დღის იმედით.

2001

ვითა დანტე ალიგიერს

არ იქნება არ გათენდეს!
და ჩამომდგარ ღამის წკვარამს
აზრთა ცეცხლის ალი გიებს.
უამთა დენა –
ყველას ზარავს,
ვითა დანტე ალიგიერს.

1971

ისტორია

სადღაც ათასწლეულთა

იქით,

ვხედავ ძველ კოლხეთს,
პონტოს სანაპიროზე წამოწოდილს
ინახად,
მოთმინებით იობის.

ისტორია ინახავს –

ხსოვნას კაცობრიობის.

2003

რა არის ჩვენი სიცოცხლე,
ზღვის მოქცევა და
მიქცევა!
ღღევანდელი დღე –
წარსულად,
ხვალევე გადაიქცევა.

2001

თავი შენი შეიცან

იქ არ ვიცი,

მაგრამ ცისქვეშ,

ვითა ადრე მეფობს დრონი –

ჩემიცა და

შენიცა.

და ვით გვმოძღვრავს ციცერონი:

"თავი შენი შეიცან!"

1999

გიყვარდა და...

დღეთა ბოლოს,

რომ ვერ გაუძელი ურვას,

გაიფიქრე ტრფობის ტანჯვით

კმაყოფილმა:

სიყვარული ჩემთან სტუმრად

არასოდეს არ ყოფილა!!!

2014

ბალილეო ბალილეს

თუკი,

ვითა სალესი ქვა,

ცოდნის ღესვით გაილევი,

მაშინ უფლის კალთა

გფარავს:

წარსულიდან ხმა მოისმის

ბალილეო ბალილეს.

2013

სიკვდილამდე არ მოკვდე

ილოცო და დღეში შვიდგზის
ჯვარი უნდა გადისახო,
სული რომ არ ამოგხდეს!
მიზნად უნდა დაისახო –
სიკვდილამდე –
არ მოკვდე!

1999

გონ-ბრმათა და ყრუ-მუნჯთა

ცისქვეშ ღოცვად დამღვარან
ქართველის მთები –
ორსული.

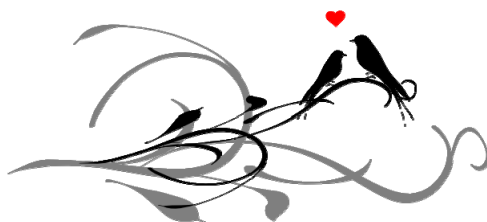
ზღვებს თვალები ბრაზისგან
ისევე ჩაულურჯდათ!

ეჰა! –

უამი მოსულა:

გონ-ბრმათა და ყრუ-მუნჯთა.

1999

ძველ კოლხეთის წარსულიდან
მოფრენილი შენი ლექსი,
ვეღარ იღებს –
კომპლიმენტებს!

თუმცა იგი
თავს დაბრუნავს
სფეროებს და
კონტინენტებს.

2014

შატილსა და ბარისახოს

როს იხილავ ღეთისმოსავი,
ვაჟას ჩარგალს,
ვით ოლიმპოს
და შატილს და ბარისახოს
მუხლი უნდა მოიყარო,
ჯვარი სამეზის გადისახო.

1968

უფლის ნებით

მე,

ვითარცა კანონმცოდნე,

ვიქნებოდი მოსამართლე,

ანდა მსაჯული.

არ დადგებოდა ცოდვათა მთები.

მაგრამ მე რა ვქნა,

მაცხოვრის ნებით,

პოეზიის კლდეზე ვარ მიჯაჭვული.

1975

ორფეოსო – ეგრის ძემ!

(ვარიანტი)

ბერძნობა ვინ დაგწამა?!

სიცბიერე ყველამ ზღოს! –

სწორედ გულში ეგ მიძევს!

კოლხთა მოდგმავ! –

პელაზგო,

ორფეოსო ეგრის ძევ!

1974

თაფლი და სანთელი

მლოცველს თაფლის და
სანთელის,
მეტი რა უნდა ენატრა!
ქარიშხალი ვერ ჩააქრობს –
კეთილ აზრის და
სიცოცხლის –
დანთებულ რწმენის კელაპტარს.

2010

**ჰკითხეთ ბრძენკაც
ჰეროდოტეს**

ისტორიის მამათ-მამას,
 ჰკითხეთ ბრძენკაც
 ჰეროდოტეს
(თუკი კიდევ შეგვიტყვენ!!!)
 "თუ არ ჰყავდათ
 ერთი დედა",
კოლხებსა და ეგვიპტელებს.

1968

მცირედ გიხანს სამყარო
და გკლავს მისი
იჭვი, რა!
და რა მოსატანია ლონდონი
და პარიზი.
თვალი ცისკენ გიჭირავს –
გელის იქ ასპარეზი.

1983

მოთაცევა

არგო იყო –

კოლხთა ნგრევის დასაწყისი!!!

მაღალი ცა

მიწას დასცეს!

ტყუილია! –

არც მედეა,

არც "საწმისი",

ცრუ ბერძნებმა

კოლხთა სული

მოიტაცეს!

1960

დაბრუნება

ფეხისწვერზე აიწვეს პონტოს ზღვა
და ფაზისი,

როს ეწვევი დაღლილი შვილი
უძვირფასესი.

გაიხარებს ქუჯის და გუბაზ მეფის
კოლხეთი;

გეტყვის: ბედნიერი ვარ,
შვილო! –

რადგან მოხვედი!

...მიგვატოვა ეგროსის ჯილაგმა
და გვარტომმა!!!

შენ იყავი იმქვეყნად ჩვენი სვე და
პატრონი –

და... ქცეული კოლხეთად...

აწი, ჩვენ ვინ მოგვხედავს?!

20..

ფსანიშნავი ფვიღული

"შენს შვიდ მკონანს სახალხოს".

გალაკტიონი

შვიდნი

მშვიდად უსხედან სუფრას
მარადისობის.

აჰა,

მერვეც მოვიდა! –
ლექს მტვერი რომ
ადინოს...

სხვას არავის ელიან!

ო, რა სანატრელია,
ამ დევკაცთა ნადიმი!..

1961

აფხაზი და ქართველი –

ერთი იყო ყოველთვის,
ერთურთს გადანასკვილი.

ამირანი –

იგივე,
იყო კოლხი აბრსკილი.

1966

ნეტავი ვისი არის სამარე,
შორით რომ მოჩანს მთვარე
ბორცვივით!

უფლის რჩეულო,
ღვთისმოსავო,
ო, მინადორა!
გაჩენის დღიდან ცაზე ლოცულობ,
რადგანაც მიწა –
თურმე არის ყუთი
პანდორას!

1979

ამა ცხოვრების უსიერ ტყეში
ყოფნას,
არყოფნა უხმობს ნიადაგ,
ისე, ვითარცა ოლოლი ოლოლს.
რადგანაც ვცოცხლობ,
აღბათ უფლის ნებას
ვასრულებ.
ჩემს აქყოფნასაც ექნება ბოლო,
თუკი ამქვეყნად –
ყოველივეს აქვს დასასრული.

2012

ჩემს შემდეგ ვერისელად 13 კაცი იწოდებოდა".

ვაჟა ვერისელი

გაზეთი "ახალი თაობა",

27.05.2013

ზოგ ჩაჩნებს და ჩაჩნაგურებს,
რომ უშენენ თავს აგურებს,
პლუტური ან ამგვარი,
ნუ ექნებათ მცდელობა,
რომ თითქოს და წაჰკვარონ
ვაჟას
ვერისელობა!!!

2013

სიყვარული მამულის –
თავკვეშ გედო ბალიშად,
როდესაც იძინებდი!
ჯერ არ მიხვალ...
წახვალ და –
"თვის ერს შეეძინები".

2010

"შოთა, აკაკი, ილია,

ვაჟა და...

კალაქიონი

თაყვანს სცემ მათ სიდიადეს,

ვინც რომ აღარ გინახავს.

მათ ხსოვნას კი იღუმაღ –

გულში კრძალვით ინახავ;

იმათ ნახვას ნუ ჩქარობ,

რადგან ჯერ მათ "ამქარში"

ვერ დაჯდები ინახად.

1966

ბანძი

დღისით სანთლით დადიოდი,
ისე, როგორც დიოგენე,
ათას ცოდვა აკიდული
და... ბოლოს განძს მიაგენი –
გადამალულს –
ძველ კოლხეთში,
და... დაკეტილს ცხრაკლიტულით.

1961

✽

ლოდიო

მუნჯი საუკუნენი

ფეხაკრეფით მიდიან...

რა ქნან!

რუსთაველური

ვერ გაშალეს მხარ-ბეჭი.

შენ გელიან!..

შენ გახსნი! –

უფლის ნაწერ წიგნს – დიადს,

"შვიდი ბეჭდით –

დაბეჭდილს!"

1961

აბაძახებს და აბაზებს

ქრისტიანი ჯიქები კი,
ოსმალთ აღას
კვლავ აბრაზებს
და ამიტომ მათთან ერთად,
"მუჰაჯირად" კვლავ მილაღავს
აბაძახებს¹ და აბაზებს²,
ბუედულებს³ და
უბიხებს⁴.

1976

1,2,3,4 – ჩრდილოეთ კავკასიაში მცხოვრები ქართველთა მონათესავე ტომები

არაგვის ტალღებს მოაქვთ მთებიდან
ხმა და ყიყინა
წარმართ ფხოველთა.

აღარც სიძე ჩანს,

აღარც მაყარი.

და ლოცვად დამდგარ სვეტიცხოველთან –
ისმის ტალღების
აყალ-მაყალი.

1971

სამყაროს გულს გაჩნია იარა და...

სანამ საღეს ქვასავით

გაიღევი,

მარტო კოლხეთის კი არადა,

ჰყვები დედამიწის ისტორიას –

"გეოლოგიით ღაიელის".

1989

რუსოს, ჰეგელსა და ფროიდს

როს კოცონზე დაწვეს ბრუნო,
მაშინ მიწის ბრუნვა იგრძენ!
წამით შეწყდა ათვლა დროის.

და...

ესეხე ნორჩმა სიბრძნე:
რუსოს,
ჰეგელსა და
ფროიდს.

1963

პატაგონია

რადგან ყველაფერს უამი –
 უუამო,
 დავიწყების ქარს ატანს გგონია,
ცაო მადლო!
 მარქვი ყველა!
რადგან კოლხეთის პატაგონია*,
პონტოდან აღწევს –
 ცეცხლოვანი მიწის
 არქიპელაგს.

1971

*პატაგონია – გეოგრაფიული რეგიონი, რომელიც მოიცავს სამხრეთ ამერიკას, არგენტინას, ჩილეს და აღწევს ცეცხლოვანი მიწის არქიპელაგამდე.

კველი კოლხეთი

რა დღეს,

რა ხეალ კოლხეთი,

მტკვარს და ფაზისს გაცდება,

ნილოსს და შუამდინარეთს.

თქვენ

გგონიათ, მას სძინავს?!

არა,

თავს იმძინარებს.

1969

მოკლე,

მაგრამ ხმა ღვთიური,
გაჩენიდან ციდან გესმის
და ზეცისკენ იურვი,
მიტომაა შენი ლექსი
ასე ლაკონიური.

1968

**ბებერ ეტრატებს და
პალიმფსუსტებს**

ახლა შორსაა გზა და მანძილი,
რომ გაადვიდოს არ ჩანს
მოთავე,
და მღვიმეებში სძინავთ ღრმა ძილით:
ბებერ ეტრატებს
და პალიმფსესტებს,
დარდის გრაგნილებს,
პერგამენტებს და
"ოთხოვებს".

1976

მთებით სახედარული,
შენი სიმაღლიდან, მზეო,
დედამიწა ჩანს ხნერი.
თუმცა ცით მას მეურვეობს –
ყოვლად ბრძენი,
ძლიერი და
სახიერი.

1982

თუ არაა უფლის შვილი,
გზას უფლისკენ ვერ
გაიგნებს,
ნისლში მდგარი, ვით ნობილე.
დრო დასტირის –
ადრე მიცვალებულ წიგნებს,
საწყალ ლექსებს
მკვდრად შობილებს.

2010

ეშმაკისეულთ ღამით არ სძინავთ,
ვიღაც თხოულობს შველას –
არიქა!

ზღვის სიჩუმეში აგარდა ალი
და ღამის ნისლში გაკრთა
ორი რქა,
ვითარც უღვაში საღვადორ დალის.

1971

ქუჯისა და ფარნავაზის

ღვთით კურთხეულ ქართულ მიწას,
აღმოსავლეთ –
დასავლეთით,
ღვთის ნერგი რომ ფარავს ვაზის,
ამას უნდა ვუმადლოდეთ
ნიჭს ქუჯის და
ფარნავაზის.

1972

პოეტი ხარ ველური

ქაოსური სამყარო,

შენზე იყო ორსული

და წაჰგვარე მზეს რული.

ჟამთა უღრანებიდან –

წეწვა – გლეჯით მოსული,

პოეტი ხარ ველური.

2011

კოლხეთის დიდი წარსულის –
შენ გააცოცხლე დრო იგი,
რომელიც აღარ ნადრახობს.

"აღექ!

მგლის მუხლი მოიბი,
რამ წაგახდინა, ყაძახო!"

1964

მზეჭაბუკი

ლადო ასათიანს

"სალადობოს" გაპყიოდა,
ლექსი ჰქონდა მეხის დარი...
და დღეს კი ერთად დამსხდარან
და ელიან იმ მზეჭაბუკს:
ლეშკაში¹ და
ლეხიდარი²,
ლასურისი³ და ლასხანა⁴.

1960

1,2,3,4 – სოფლები ლეჩხუმში

ქარიატელ ქარიტებს

პოეზიის ღმერთი კი,
რადგან თვალებს გარიდებს!!!
ისე, ვით ევრიპიდე,
"მუზათ შემწედ მოგუხმობ"
ქარიატელ –
ქარიტებს.

1966

სადაც არ არის საჭირო,
მავანი ცხვირს ჰყოფს
ხშირად იქ
და ჯოჯოღად სახავს ფერიას.
გვასწავლის სიბრძნე
ზირაქის:
"ფისსა და ამპარტავნებას –
ერთი ზნე,
ერთი ფერი აქვს".

1986

შენი სამუფეო ზე-ცაა,
სად მნათთა ციმციმი და
კიაფია

და აღის აღი.

შენი პოეზია – "ცეცხლმოდებული
ქირაფია" –
საღვადორ დაღის.

2012

300 ქმერქე და დარიოს

ომის ღმერთმა არესმა,
ვეზირიც და
ხელმწიფეც,
ისე ნუ გადარიოს,
რომ ღმერთობა მოუნდეს
ვით ქსერქეს¹
და დარიოს²!

1965

1,2 – ქსერქე, დარიოსი (მამა-შვილი) – სპარსეთის მეფეები (ძვ. წ. V ს.)

ისევ ამაღლება

ცისკარივით გათენდი,

მაგრამ აღარ დაღამდი!

თუმცა შურის და

მტრობის

ქინქლა შემოგესია!!!

მაინც, უფლის წყალობით –

მეცხრე ცამდე ამაღლდი,

და დაიდე იქ ბინა,

ისე, როგორც მესიამ.

2014

კოლხურ ციდან მოისმის
ხმა მთიებთა საარის.
ჟამთა ქორონიკონებს
შენი ჩანგი არ ითვლის.
ღამის წყვდიადს ანათებს –
"ფსალმუნები" დავითის,
მაგრამ მაინც "კოლხური",
ნორჩია და...
სხვა არის!

1992

სულეგაყიდულთა თავზე,
მზე ჰკიდია,
ვით დამოკლეს
მახვილი და... დღე – დღეს მისდევს...
შორიდან კი გრძელი მოჩანს,
მათი გზა კი არის მოკლე!!!
და სურთ ისევ მოკლან ქრისტე,
კლავენ...
მაგრამ ველარ მოკლეს!

1971

ბრაალის რაინდი

ბევრი მირონცხებული,

უამმა აღარ დაინდო!

გზაზე ათასწლეულის –

დასწვა ცეცხლით და აღით...

შენ შემორჩი "გრაალის"

ერთადერთი რაინდი.

1974

სამყარო უსმენს გაღურსული,
როცა ვარსკვლავები
ცის სცენაზე –
გამოდინან და დიდგულობენ...
და დედამიწას –
ნაწერს ხეების ლურსმულით
გათენებამდე კითხულობენ...

1961

საიდანღაც ხმა ისმის მჭუმუნვარე:

– ძნელია,

მაგრამ უკეთესია,

თუკი სულიერ გვემას აიტან...

ჯვარს გაცვან,

მოკვდე, როგორც მესია,

და მერე ისევ იშვა თავიდან.

1989

როცა ღამის წყვილადში –
ერთად ჩავა ყველა მზე
და კოლხეთის წარსული –
არგონავტებს მოგისევს!
სწორედ მაშინ ღაზური –
სიტყვა დაწვავს პელაზგებს –
აქილევსს და
ოდისევსს!

1972

ოქროს ვარსკვლავთა სიმბიძისაგან
გადრეკილია ღამის სვეტები...
ახლა შენს ირგვლივ –
მირიადი ღანდი ირევა...
მაგრამ დრო იყო თავგამეტებით
რომ გფარველობდა –
ღმერთი მინევრა*.

1989

*მინევრა – სიბრძნის, გონიერების, პოეზიის და მუსიკის
მფარველი რომაული ღვთაება

ჟამი ისევ დამდგარა –
ერუ-მუნჯთა,
ჩლუნგთა
და ბეცთა,
მაძღართა, არა მშიერთა.
და ღრენა ისევ მოისმის –
აპოკალიფსურ მხეცთა
და იმათ ნაშიერთა.

1969

დიდოსტატებს სონეტის

ზოგ-ზოგები ჩუმ-ჩუმად,
ისევ ისე ბაძავენ –
გაელვებას კომეტის:
ალიგიერს¹,
პეტრარკას²,
ბუნაროტს³,
ვივალიდს⁴, –
დიდოსტატებს სონეტის.

1972

1,2,3,4 – დიდი იტალიელი პოეტები

კლდეებს ათასწლეულების
რაც ქვა-ლოდი
მოხეთქვია,
მექცა ღამედ და მეწყერად!
უუძველესი კოლხეთია –
ჩემი ხსნა და
ბედისწერა.

2010

ხელმწიფის ნაგში მსხლომ მელექსეთა
ეფემერული ისმის ხარხარი,
და შენ წუხილით ამბობ

მეასედ:

ვით ადრე, ეხლაც ნაღდ პოეტებს
ცოცხლად მარხავენ,

მერე უწყობენ "სპირიტისტულ
ღამის სეანსებს".

1973

პალიმფსესტს ჰბავს სამყარო

წარღვნის მოლოდინში კვლავ,
ისევ უნდა აყაროს
ღმერთმა არსი ყოველი –
ცხოველ-ფრინველ მწერებით.
პალიმფსესტს ჰბავს
სამყარო,
ძველს შლის და მის ადგილზე –
ახალი იწერება.

1969

ოსკვ ლოდინი

ვითა წლები საუკუნეს,
ისე ცვივა მთებს
ლოდები...
შენი ზღვები აფრებს არ შლის!
პოეზიის ორპირ ქარში
დგახარ და...
მზეს ელოდები...

1966

დედა-შვილი

დღიდან –

მოსული დამე –

დაღლილი,

მთვარის დიდ შუქზე ვეღარ იძინებს.

ცას ვარსკვლავებით

ეწვის დაწვები.

მიწას კი მთები გულზე აწვება,

მაგრამ დედაა...

ჩუმად იტანს შვილთა სიმძიმეს.

2007

დავიწყების გზებზე მავალს –
სიტყვას მეგრულს,
სვანურს,
ლაზურს,
სიყვარულით ესაღბუნე,
მერე ასო-
ასო სდიე...
ახლა ცა ბჭობს შენს
ფსალმუნებს
და შენს კოლხურ რაფსოდიებს*.

1972

* რაფსოდია (ბერძ.) – სიმღერები ლეგენდარულ გმირებზე და ღმერთებზე

მისასვლელი დავტოვოთ

ბილიკი –

ერთმანეთთან!

(მცირე ფეხდასადგამი).

სანამ მოდგმა ადამის,

წაღეკავს მთელ პლანეტას!

2009

იონელები

უძნელესი გზებით ვლიდნენ...
გზა ვერ გაიიოლეს,
თუმცა ბევრი იბრძოლეს
და იომეს...
"ილიადას",
"ოდისეას" –
მზე ათბობდათ, –
ლაზ ქურუმებს – იონელთ.

1973

პონტოს სანაპიროზე
ღამით ვიღაც გაჰყივის:
მადლი! –
რადგან მოხვედი! –
მტერთა ბნელში მგლისელო!
აბა,
რა იქნებოდა,
აიეტის კოლხეთი,
უვაჟ-უეგრისელოდ!

2014

ცის ვეება ბაღდახინზე –
ასვენია დამის კუბო,
ირგვლივ მნათთა სამარეა
და გადარდებს შენ იგი.
ღვთისმოსავი ისევ უბნობ,
ვითარც ქრისტე სამარიას,
იგავით და ენიგმით.

1973

შუბერები და ქალღველები

შოთრს,

სადღაც წარსულში,

ხმა ისმის შუბერთა,

პატარა სამყაროს თავზე ევლებიან...

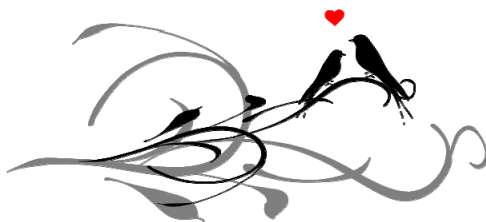
ირგვლივ ისტორიის –

ფართე ევლებია...

შუბერები –

იგივე ქალღველებია.

1974

აიეტმა და ფარტაზიმ

გრაალის კოშკად მეგუღვი
და უფრო მეღამაზები –
ოქროცურვილი,
ფანტასტი.
მზე დაგანათღეს ლაზებმა –
აიეტმა და
ფარტაზიმ.

1969

ვაჟა

შორეთს მიმავალ ბილიკზე,
მოულოდნელად შებინდდა,
და ადრე შემოაღამდა.
მაინც მშობლიურ მთებიდან –
ვაჟა –
მწვერვალად ამადლდა!

1966

ვით ელვა მესთამტყორცნელი,
ზეცასა და მიწას შუა,
არ ხარ გამოკეტილი.

ქედზე გადგას გელაზი
და მგზავრი ხარ კეთილი –
დედამიწის ყველა გზის.

2011

სულის თვალი

გეჰენის ცეცხლი წვავს,
ედემ ბაღში დარგული
ხილი,
ვინც ვერ იხილა.
ვისაც სული არა აქვს,
სულის თვალს ვერ
იხილავს!

2008

მღვრიე ათასწლეულები –
წუთებივით მოილიე,
რადგან, ჩემო,
კოლხურ ცაზე
დღე-ნიადაგ კითხულობდი –
ვარსკვლავების –
ჰომილიებს*.

1969

* ჰომილიები – სტენოგრაფიულად ჩაწერილი ძველი
საკელესო მოძღვრება-ქადაგებანი

აიეტის და ფარტაზის

ნაშეირი რიტორია...

და ზოგ-ზოგი ჰყვება

ზღაპრებს და იგავეებს!!!

მათ კოლხეთის მზითმოსილი

ისტორია,

ვერ იქნა და...

ველარ "გაისიგრძეგანეს!"

2000

როგორც დიადოხოსის

მადლი "კოლხურ ფსალმუნთა",
მონაბერი ფაზისით,
რაც ღმერთმა გიწყალობა,
საწმისია – ოქროსი,
როგორც დიადოხოსის –
ღვთაებრივი გალობა.

1972

მუზარადიან მნათთა მხედრობით,
სანამ შეეძლო ცა
გვიფარავდა,
მესთა-ტეხისგან ვაით და ვიშით.
კვდება სიცოცხლე,
მაგრამ მარადის,
ცოცხლობს და გვაკროთობს
სიკვდილის შიში.

2014

მომავლიდან –
მომავალი,
საუკუნის წიგის ქარი
და დღეებიც ასე გაგა...
მეც,
ვით ვახტანგ* მივიჩქარი,
"სახელის ხის" –
დასარგავად.

1999

* ვახტანგ – იგულისხმება ვახტანგ VI (1675-1737)

აქ, არყოფნის სურნელი

მოდის და მოიქარის,
ჩვენი ნახვის მსურველი,
თითქოს დააგვიანდა
და იფრქვევა ნიადაგ,
აქ არყოფნის სურნელი.

2010

ოდი¹ გზას გინათებდა,
ქალდეველთა ნაშიერს;
კარდუს² ოქროს სიტყვას კი
მზის ქურაში აღნობდი.
ცა გიცავდა...
უფლისგან –
ხელდასმულს და განდობილს.

1970

1 – ოდი – მთვარის ღვთაება ბაბილონურ პანთეონში

2 – კარდუ – ქართუ – ქორთუ – ქართველი, საქართველო

აწყური და ახალშენი

ვით ცამცუმის ბროლის კოშკი,
სულ ბროლის ქვით

აღაშენე:

პოეზიის ახალდაბა,

ცათამბჯენი არშის ციხე,

აწყური და

ახალშენი.

2012

ეა-ენქი და აია

სადღაც,

შორეთს შენი გვარი –
დოღბ-აია,

ისეე ისე გეგულის,

რადგან იცი: ეა*-ენქი და აია,
ისე, როგორც სულიწმიდა,

ერთია და სახლი მისი

(კოლხეთს) გახლავთ

ენგური.

1971

*ეა-ენქი – აია – შუმერბამდელი – კაცობრიობის გვარის
შემქმნელი, სიბრძნის ღვთაება

როგორც მოსე

ათასწლეულების მერე,
კვლავ კითხულობ,
როგორც მოსე,
რაც კოლხეთში კვლავ შენივთდა –
"ათ მცნებას"
და "საგალობლებს",
ჩამოტანილს სინას მთიდან.

1981

ბაბილონის ისტორია

დავიწყების მტვერწაყრილებს:

ოთი არტის¹,

და სისიტრის²,

ამემსინას³ და

ამენონს⁴ –

ხსოვნის ძიძა მისწოლია, –

ქალდეველთა მეფეები

ამშვენებენ –

"ბაბილონის ისტორიას".

1976

1,2,3,4 – ბაბილონის ქალდეველი მეფეები

ქალდი-ქორთუ და კარდუ

პონტოს მღვრიე ზვირთებში

წარდენას გადარჩენილთა –

გესმის შენ საუბარი –

ერთ ენაზე უბნობენ:

ქალდი-ქორთუ და კარდუ,

კოლხიცა და

სუბარიც.

1972

ციხე-გოჯთან

შვიდი ათასწლეული –
ფიქრმა გადაიქროლა
ხსოვნის თეთრი ტაიჭით.

ციხე-გოჯთან კოლხეთი
შეეგება ნაშიერს,
ცხრა მზით და
ცხრა კარიბჭით.

1968

ადაპტას, ნინტის და ზიუსედრას

უშენებდნენ ტაძრებსა და

ზიქურათებს

ცით მოვლენილ აია-ენქის

და უწყობდნენ იქ შეხვედრას,

რადგან იგი მფარველობდა

თავის შექმნილ:

ადაპტას¹,

ნინტის² და

ზიუსედრას³.

1968

1 – ადაპტა – ადამი

2 – ნინტი – ევა

3 – ზიუსედრა – ნოე

წიგნები

*მინაწერი "კოლხური ფსალმუნების" 1000-1500
გვერდიან ტომეულებზე, რომელშიც 15 000-ზე
მეტი ლექსია დაბეჭდილი.*

გისარია და...

თვალეები,

სიხარულის ცრემლებით გვესება:

– გრაალის სასახლის მიმგნები,

რომ შვილებით მოგესწრო –

ლექსები,

შვილიშვილებით – წიგნები.

2014

ენოსის ველი

რომ ხედავენ პირველქმნილს,
ზღვისკარად მდგარ სამოთხეს –
ედემს –
სამეგრელოსი,
ეჩვენება ის "ზოგ-ზოგს",
მტანჯველ ველად
ენოსის*.

1991

*"ენოსის ველი – სულის მხუთავი სივრცე, სადაც სული
განიცდის მარადიულს ტანჯვას".
იესო ქრისტე

იულის კერძს,

ბილწს და გამცემს,

სათოფედაც არ იკარებ,

ოქროში არ ურევ ქვიშას.

და გაღებას –

"ციხის კარის",

მეცხრე ციდან ელი ნიშანს.

2014

შენ კი გინდა ეს სამყარო –
უსაზღვრო და უსამანო
ხელისგულზე დაატიო!

და...

ამიტომ შუა უზიხარ –
ვაჟასა და
გალაკტიონს!

1999

შოთრეული წარსულიდან,
მზის ბილიკით მოჯადოქრობ...
(სახეს ფერი ადევს მგელთა)
და აქა-იქ ბიბლიაში
ისევ უონავს ხმათა ოქრო –
ბიბლიამდელ –
ქალღეველთა.

1969

აიეტის კოლხეთიდან,
ადრე მოსულ "ქრისტეს
მხედარს",
შურის გარდა ვინ დაგვლიდა?!
რასაც სხვები ვეღარ ხედავს,
შენ ხედავ ცის –
სიმაღლიდან.

2010

ცა ჰგავს კეთილ ემერსონს

ღამე ტიტველ-შიშველი,
ვარსკვლავებს სურთ შემოსონ!
სადღაც ელვა გაჰკვივის –
ამას მეხი ნუ იომენს!
ცა – ჰგავს კეთილ
ემერსონს,
ზღვა – უმადურ უიტმენს.

1972

ქალდეველები და შუმერები

როცა პონტო თვალს ახელდა,
წამოვიდნენ კოლხეთიდან –
პირველყოფილ დასს
ახლდნენ.
და ქალდეველთ ნასახლარზე
შუმერები დასახლდნენ.

1971

სადღაც,

მეცხრე ცის იქით,

ელვა ჩუმად ჩაივლის,

მეხს კი გააქვს გრიალი...

ათასფრად მოყვავილე

ცა –

ბაღია ედემის,

მთვარე – კოშკი გრიალის.

1984

იმედის ბაღში მზის და სინათლის
და სიმღერები ისმის ზესკვების*
(არა ჩხავილი ძერის ქარდების!)

თქვენ ისევ, როგორც
სიკვილ-სიცოცხლე,
ერთმანეთს კვლავაც გადაეფსკენებით,
შეგიყვარდება...
შეუყვარდები...

1964

*ზესკვი (მეგრ.) – შაშვი

თუტანხამონის აკლდამა

დიდი კოლხეთის წარსულიდან

მოწადოქრობდი...

უკან მოგდევდა ხმა –

რაინდთა,

ზოგჯერ ხმა მონის.

"კოლხური ფსალმუნები" –

შენი აკლდამაა,

სავსე ოქროთი,

ისე, ვითარცა ტუტანხამონის.

1993

ქაჯავეთს მიხვალ საომრად,
შენი ფარ-ხმალის მზითვითა,
თან გახლავს ძველი კოლხეთი,
თქმულეებით და მითითა.
გსურს,
რომ ხელთ იგდო
ის "ჯაჭვი",
ქაჯთ რომ "აასხეს თითითა".

1966

მღვრიე ათასწლეულების
ღელვა შენში გაიხიდა –
აქადური,
არგოსული...
არყოფნიდან...
და იქიდან
ჩუმადა ხარ გადმოსული.

1964

მიჰყვები უვალ ბილიკებს...
მაღლა მთებსა და
დაბლა ხევს,
გეყო ამდენი ხეტება!
უნდა ჩახვიდე ჩაბალხეთს,
საომრად ჩაბალ-
ხეთებთან.

1961

ბორცვი იყო და
 უცებ გამწვევრვალდა...
მსხვერპლშესაწირავი –
 საკლაგიც დაიკლა!
უამი აწ ბუზსაც ვერ აუფრენს:
"იქმენ ნათელის!"
 ხატწერას და
"კოლხური ფსალმუნების"
 მოზაიკას.

1999

^{1, 2} – პოეტის ათასგვერდიანი ტომეულები.

ძარი

საიდანღაც მოვარდნილი,
ჯიქურ აღებს ღამის კარებს.
მარბიელი და
მშიერი.
სოფელ-სოფელ დაძრწის ქარი,
კოსშინშხალის ნაშიერი.

1961

შენი ლექსის სტრიქონები
სურნელობს და
 არომატობს
 (სხვისას ისევ ამასხრებენ...)
და მე ვამბობ არა მარტო,
 გაჰყვივიან ამას სხვები.

1963

მამული, ენა და... გზა პოეტის

დავიწყებაში ბედად მირჩენილ
წინაპრის სულში ხელს
აფათურებ...

და დღემდი მოხველ –
"ანიო",
"ჰოეთი".

აი, ესაა – ენა ქართული:
მამული,
რწმენა და...
გზა პოეტის.

1963

მუშია

სუთი თუ ათი ათასწლეულის

მერეც,

საფლავში წევს არხეინად,
თითქოს სიკვდილი საამურია.

ერთურთს მიჯრილი თეთრი,

ცარცივით,

დაკრეჭილი აქვს კბილი მუმიას,

თითქოს საკუთარ –

სიკვდილს დასცინის.

1969

ძოკოს დამბასთან,
ხელში ანკესით,
აღბათ ახსოვდათ ჩემი ბავშვობა,
თვალი რომ მოკრეს –
ძველ ნაიარევს,
ჩემი ხობისწყლის ცელქმა
ტალღებმა,
ჩაიღიმღეს და
ჩაიარეს...

1961

გააღებს დილა

ცის ლამაზ სარკმელს,

ნათელს ილოცებს...

და დაანთებს მზის –

სანთელ-საკმელს.

დღე თვალს გაახელს

და გაიოცებს.

1966

წამით უფროსია არყოფნა
ყოფნაზე,
და ხელში დიადი პოეტის
(ისე, ვით მწუხრისას,
მზის სული!)
გზად კვდება სიკვდილი,
სიცოცხლემდე ვერ მისული.

1984

ნუში თეგერვალში

მანქანების სირენა ნერვებს უშლის,

ცივა და...

სახე აქვს მკრთალი.

ქუჩის განაპირას დამდგარა ნუში

მოყვავილე...

მოკლე კაბით,

ვითა მსუბუქი ყოფაქცევის ქალი.

1960

ეჰა, ძეო ადამის

დედამიწას თვალები ჩუმაღ
ცისკენ უჭირავს,
რადგან შვილებს არყოფნით
მიწა –
ფეხდასადგამი.

ჟამი დავიწყებაში არსთ მიცოცხავს
მზის ცოცხით.

ეჰა, ძეო ადამის,
შეეჩვიე სიკვდილსაც,
ისე, როგორც სიცოცხლეს!

2010

ქალაქი და სოფელი

მზის და მთვარის თვალება

ცა -

ორთავეს დარაჯობს,

მიწის უარმყოფელი.

თაგომბალა -

ქალაქს ჯობს,

ტანწერწეტა - სოფელი.

1968

მთა და ბარი

მთა და ბარი კი ერთია,
და ვით ანტეოსს ერთი
უღვათ ავღარიც და
დარიც.
წელს ზემოთ მიწას მთა ჰქვია,
ხოლო წელს ქვემოთ –
ბარი.

1964

ცის უსამანო ოკეანეში
უნდა აუშვან მთვარის აფრები
დიდმა ეგრებმა და
ცურტავებმა.

რა ვუყოთ მერე,
პოეტს საფრენად
სამყარო თუკი ეცოტავება.

1982

ერთი არა,
ორი ათასწლეულია,
რომ მიდიხარ დიდებად
და ვაშად!
და კითხულობ: ვირგილიუსს,
ოვიდიუსს,
ჰორაციუსს,
ისე, როგორც გალაკტიონს,
აკაკის და
ვაჟას!

1984

რ ა ა

კაცის ცხოვრება,
ჰგავს ცის ოკეანეში
ზღვის მოქცევა-
მიქცევას.

რ ა ა დღე-დღევანდელი,
ხვალ წარსულად იქცევა.

2011

ავისმქმნელს,

ხოტბა-დიდებით

მეშვიდე ცამდე აყვანილს,

ნულარ მიუშვებ ნებასა.

ვით ხმობდნენ –

მამა-პაპანი,

– დაკვრა ჯობს დაღირებასა!

1969

ტბასთან გენესარეთის

მესთა-ტეხას მოელის
სადღაც ცისკრის კარედი
და ამინდიც ცხარდება!
შენ კი დგახარ პონტოსთან,
ისე, როგორც იესო –
ტბასთან გენესარეთის
და მოელი –
უფლის გამოცხადებას.

1972

ბარისასო, შატილი

ვინც შორიდან მზერას ტყორცნის,
ბროლის ტახტზე წამოწოლილთ,
კავკასიის მთებს ინახად

და...

მერე კი ბარისასოს
და შატილსაც დაინახავს –
ჯვარი უნდა გადისახოს.

1966

ცხოვრება –

ზღვაა და ღელვაა,

სიცოცხლე –

მიწა და მტკვერია.

ჰე, ჩემო მირიან! –

ადამიანები ათასწორად მღერიან,

მაგრამ...

ერთნაირად ტირიან!

1983

ქრისტე იყო ქალღველი

მიინავლა ორი ათასი

წელი,

მაინც ვიდან ელის...

სანთელს ანთებს ვიღაც ოხვრით.

ქრისტე იყო ქალღველი,

ესე იგი – იყო კოლხი.

1971

სინჯასა და სინას მთას

შესე,

განა ელვაა,
ბნელი რომ გააარღვია
და წამით რომ ინათა.

იგი,

ღმერთი ოდია,
არ ტოვებს თვის საუფლოს –
სინჯასა და
სინას მთას.

1962

რეა-კიბელა

მითებსა და ლეგენდებს
და შორ ათასწლეულებს,
ისევ

ისე მიბეღავს –

ქალღვევლთა მშობელი –

დედა –

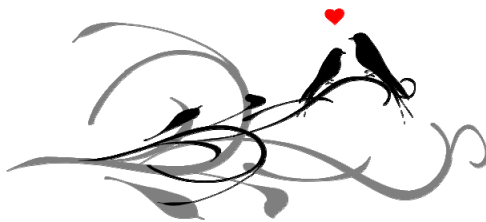
რეა-კიბელა.

1969

პოეზიის ზღვა ბობოქრობს,
ღრიანცველი არის ზვირთთა.
შენ ხარ ერთი...
დანარჩენი,
არა ღირს შენს –
"ხამლთა ტვირთად" (მათე 3,4)

2011

სიყვარულის მზის ტაძრიდან –
ჩამორეკე სულ სხვა ზარი.
ცისკენ ხელებს სულ იწვდიდი.
რადგან შენ ხარ მონათლული,
ვით ლაზარე,
ცეცხლითა და სულიწმიდით.

1968

შიშს თესავდა დღე და ღამე,
დაფა-ზურნის
და ხმა ზარის,
ქალაქსა და დაბაში.

ცეცხლის ფრქვევით
მოდირდა:

ღეკი,

თურქი და ხაზარი,
არაბი და აბაში.

1964

ადამ კადმონი

არსთაგამრიგის ვარ მონა,
ვით ყარიბი და
ეული.
და ვითა ადამ კადმონმა –
"სახე ყოველი ტანისა"
მე,
ჩემში განვასხეულე.

1979

* ადამ კადმონი – ანდროგენული პირველი კაცი
დედამიწაზე

ანდრომედუს ნისლეული

ცის სიშორეს შესცივინებ,
ფართოდ გაშლილ
მთვარის ველებს
და მზითმოსილ მთებს და ქედებს,
მაგრამ სავალ გზას –
გიბნელებს
"ნისლეული ანდრომედუს".

1966

ატილა¹

მიწის მკერდზე მისი შიშით,
ჩიტიც ველარ გადიფრენდა!
არ ჩანს ახლა მომგონი!!!
ამომწყდარა მისი ჯიში,
როგორც პტერანოდონის².

1963

1 – ჰუნების მეფე (V ს.)

2 – პტერანოდონი – იურულ და ცარციულ პერიოდში
მცხოვრები და ამომწყდარი გიგანტური მფრინავი
ქვეწარმავალი

ზოგ-ზოგებს კი შურით გული
ვეღარ მოუოხებიათ!
თუმც იციან,
ეგვიპტელთა –
წინაპრებიც კოლხებია!

2001

ვარსკვლავები ცას გალობენ
და სიშორეს –
მიამობენ...

ლოცვის კარი კვლავ იღება –
და შენ,

ვითა იაკობი,
თვითონ ქრისტეს

მარჯვნივ ჯდები –

ნ ა თ ღ ი ს ღ ე ბ ა დ.

2014

ზღვათა და ოკეანეთა

ყოვლისმხილველი თვალები –
ათასწლეულებს არწევენ...

და მიწის იღუმადება –

ბალახითაა ნაწერი.

1976

მიქელანჯელო

აქ,

არყოფნა კი არა,

ყოფნა ჰქონდა სასჯელად,

რადგან ღმერთთა ტაძრიდან

ჩამორეკა სხვა ზარი,

დიდმა მიქელანჯელომ,

– ამბობს ჯორჯო ვაზარი!

1966

ვარსკვლავების მოყვავილე
დაგცქეროდა ცა –
ქართული.
და, ვით დიდი წინაპარი –
ცეცხლითა ხარ
მონათლული,
სიბრძნესთან ხარ წილნაყარი.

2001

პოეზიის მღვრიე ტალღებს
ოკეანის გადაღმიდან,
აქეთ,
ჩვენსკენ მოღენის:
ჯონ მილტონი¹,
ჯონ მეჯმენი²,
ჯონ დონი³ და
ოღენი⁴.

1973

1,2,3,4 – ინგლისელი და ამერიკელი პოეტები

ბაჯადლო ოქროს
გალიაში მჯდარო
ბუღბულო!
ვიცი,
რომ ხშირად
გალობ უგულოდ!!!

2010

პოეზიის უღაბნო

პოეზიის ის უღაბნო,
რომ ნახე და
ეხეტე,
მართლაც დღესასწაულია.
სხვას არავის არ უნახავს,
ახლოსაც არ
გაუგლია.

2012

კუნძული – კველი კოლხეთი

ბევლ კოლხეთზე დაძონძილი,
შენ ასწიე ღამის ფარდა
და მიტომ ხარ
კმაყოფილი.

იმ კუნძულზე სხვა,
შენს გარდა,
არასოდეს არ ყოფილა.

1981

ფერცველობა

*"დედა გვეტყოდა: ფერცველობის
(ფერისცვალების) დღეს (19 აგვისტო)
წყალში სახლისოდენა ყინული ჩავარდებოა".*

ჩამოვარდა და სიცივე

წყალში ჩახტა და

ჩაყვინთა.

ცამ ცრემლები დაღვარა.

შემოდგომას ფოთლებს

ყვითლად

შეეპარათ ჭადარა.

1963

ხილვა: სიაუშ სააკაძე

არის სახე და სახელი,
რომელიც ხსოვნაში ივანებს
და...
"ქართლის ცხოვრების"
ფურცლებზე,
გიორგის მამას ვჭკვრეტ –
სიაუშას
და მის ძმებს: ზეშთაელს,
ჯანზურაბს,
ივანეს.

1973

მდიდარ სიცოცხლისაგან,
აღარ გრჩება იოტი,
რადგან ღოთი დღეები
გზაზე დამეს აფენენ.
და შენ ცისკენ მზირალი
ამბობ, ვით ელიოტი:
– პოეზია ღოცვია...
და სხვა არაფერი!

1994

პონტოს ღუმილს ვაყურადებ
და გამჩენს და ბედს
ვემდური
(სხვები რომ არ ემდურიან!)
რომ "ლურსმული" წარწერები,
არც "ბერძნული",
არც "სპარსული"
და "ზანდური",
ყველაფერი (ქართული და...)
"მხედრულია".

1981

გარდასულთა დროთა ქარი,
კოლხეთს ლეგენდებით ფარავს
(ჯერ ბერძენთა არ ჩანს "ნავი").
ვჭკვრებ: ზღვა მაღავს
"კოლხურ ფა-რას*",
ვისმენ: მასზე გამოსახულ
ხარის ბლავილს.

1972

*"ფა" – ღვთაება, მზის – ("რას") მბრძანებელი

პეტრე იბერიელი

მზის წყვილიადით მოცული,
ამაღლებას მოეღი.
ჯერ კი ღამეს ათევ –
შინ!

მერე ცაში იმეფებ –
"მიუწვდომელ ნათელში".

1967

**ხილვა: ვახტანგ ბორბასალი
სამებრელოში**

აღმოსავლეთ საქართველოს
თვალებს უწვავს შაჰ-კავადის
ომის კვამლი,
ცეცხლი ბოლთა.

სამეგრელოს ცის სარკეში
ვხედავ – ხიზან მეფე ვახტანგს,
პონტოს პირას,
რომ სცემს ბოლთას.

1969

* შაჰ-კავადი – სპარსეთის მეფე (488-531)

მითებში და ლეგენდებში –

ოქროს თოკით ხარ

შეფსკვნილი.

და დღეებმა ღამეები –

თავზე თეთრად დაგათია.

მთვარის ძუძუს – შენც

ზევსივით,

გაწოვებდა ა მ ა ლ თ ი ა.

1978

მოაწინე თავი მიწას,
რაც იარე და ეხეტე!
აღბათ ერთად არ უვლიათ –
კოლხებს,
მიდიელებს,
ხეთებს.

დღეს ცა გელის,
ვით პრომეთეს –
"წინდახედულს¹" და "მორსმჭკვრეტელს²".

2010

^{1,2} – პრომეთეს ატრიბუტები

როგორც მოცარტი და სალიერი

დრო-ჟამი არხევს და ხეს
ცხოვრების –
სიკვდილ-სიცოცხლის სცვივა
ნაყოფი...
არა ჩანს ქვეყნის დასალიერი.
და ერთად არის ყოფნა,
არყოფნა,
როგორც მოცარტი და სალიერი.

2001

ქვეყნის გახენის დღიდან,
სიცოცხლეზე
სიკვდილმა,
რაც კბილები იღესა
და ცრემლები ადინა...
აღბათ კლოლხელებისთვის,
ნაკლებ არ უდენიათ
ასურეთელ პილესართ*.

1991

* მეფე თიგლათ პილესარ პირველი,
თიგლათ პილესარ მეორე, მესამე – (745 – 705 ძვ. წ.)

ხელისგულზე გისვენია

ცა და მიწა –

მზით გართული.

მაინც ქვეყნის ბრუნვას ვერ ცვლი!!!

თუმცა შენა ხარ

მონათლული:

სულიწმიდითა და ცეცხლით.

2002

"ენას გიწუნებ, ფშაველო".

აკაკი

ფშაველო, შენი სახელი

რეკს,

ვით ჯურხაის ფარია.

და საუკუნეს მეოცეს

ჩამოსხენ ოქროს კარია.

"სამოცსა ფუთსა რკინასა

ქვეშ გაუტარე ქარია".

1966

ნაშიერი ხარ რუსთველის

მზეს აღსავლით მიაცილებს –
ვარსკვლავები დაუთვლელი,
ვით მაყარი ღამისა!

შენ კი, ჩემო,
ნაშიერი ხარ რუსთველის,
ვით "ერთარსი მამისა!"

2004

ცალფა

კვლავ ბინადრობს აქ ზღვა
ცალფა¹,
ცის და მიწის თანატოლი.
და აქ ადრე მოდიოდნენ:
დალი²,
ბოჩი³,
ტყაში მაფა⁴,
აფსათი⁵ და ანატორი⁶.

1960

1 - "ცალფა" - (მეგრ.) - შავი ზღვის ძველი სახელწოდება
(ერთგასასვლელიანი ზღვა)
2,3,4,5,6 - მონადირეთა და ნადირთა ღვთაებები
წარმართულ საქართველოში

კოლხეთის ცას სახეზე
ფერი ელო იოდის.
ღვთისებრ ჩაფიქრებული
დაჰყურებდა მიწას მზე.
როს "ფაზისი დიოდა,
მეგრელების მიწაზე".
(პლინიუსი)

1966

შენში უხილავის ნებით,
მოსვლის დღიდან
რაც ჩასახლდა,
შენთვის ოქრო,
სხვისთვის ელდა!
ცხრა მზედ ამოჩახახდა
და შეიდფრად –
ამოცისარტყელდა!

1975

ვატერლო,
ბოროდინო,
კრწანისი

დავცქერი მწუხარე თარიღებს,
რომლებიც უამრავ ომებზე
დუმს და...

წამით ხმას არ იღებს.

და ხსოვნის ტირილი გაისმის:

– ვატერლო!..

ბოროდინო!..

კრწანისი!..

1989

თეთრი წმინდა გიორგი

ორი ათასი წლის მერეც,
ქრისტეს მოსვლას
აქ – ელიან...
ჰკითხეთ ბერებს,
სარდლებსა და მეომრებს.
არც კვირიკე,
იოანე,
არც ელია,
ქვეყნად ქრისტე პირველია,
თეთრი წმინდა გიორგია –
მეორე.

1970

დიდი მგოსნები

რუსთაველი და

ბარათაშვილი,

ვაჟა,

აკაკი,

გალაკტიონი...

მათ სიდიადეს ეტრფით ოცნებით.

და მაინც...

ზოგ-ზოგს დიდი მგოსნები –

მკვდრები უყვართ და

არა ცოცხლები!!

1959

საქართველოს

ბარე ორი საუკუნე

ეომები ბუბუ –

ახმას

და სინათლით კლავ უკუნეთს!

შენ კი მკვდარი ვერვინ

გნახა!

და თავი ძლივს დაადწიე,

ლომის არა,

დათვის ხახას!

1991

მეორმოცეს ისარს უწვდენ...

ვით ცხერის ფარა მიატოვე –

საუკუნე ოცეული.

რადგან ღირის "ხელმწიფობა"

"მაღლიდან გაქვს

მოცემული".

2012

მითრა

გარდა კოლხების,
თუ იყო ქვეყნად,
ათასწლეულთა იქით და
იქით –
ხალხი – რომელიც...
სტრაბონმა მითხრას,
თუნდ ოდენ ფიქრით,
თაყვანს რომ სცემდა ღვთაება
მითრას*.

1964

*მითრა – შიის, მთვარის, ვარსკვლავების –
ერთიანი კოლხური ღვთაება.

ქართული სული

რა წარდგენა და მიწისძვრა?!

ეს სულია ქართული,

დედამიწას რომ არყევს...

(თავზე რომ არ დაგვემხოს –

ზეცას უღვას სვეტებად!)

ზესკნელში და

ქვესკნელში,

რომ ვერაფრით ეტევა.

1993

ვერ იტანდა იესო,
წარმართ ფარისეველთა
ლოცვას,
"ბირგულ დილატერს".
ვითა მეფე ჰეროდეს
და პონტოელ პილატეს.

1989

სემირადის და მედეას ბალები

დედა-ქალდე წყალობდათ,
 ედგათ მზე და ამინდი,
მიტომ ათასწლეულთა –
 ოქროს ჭიშკარს აღებენ:
მარადის მოყვავილე –
 ბალი სემირამიდის,
და უდროოდ დამჭკნარი –
 კოლხ მედეას ბალები.

1968

ერელუ და ბადთიბირა

(ვარიანტი)

ცით მოვლენილთა ნაგები

ყველა დაბა და

ქალაქი –

დავიწყებამ გადიბირა:

სიფარი¹ და

შურუფაქი²,

და ლარაქი³,

ერელუ⁴ და ბადთიბირა⁵.

1969

1,2,3,4,5 – წარდგენამდელი მსოფლიოს პირველი, შუმერების
(კოლხების) ქალაქები (VII-VI ათასწლეული)

ცხოვრება აყალოთია ნაგები,
ჩვენ კი გვგონია
ქვიტკირის.

რა სიცოცხლე?!

სულ ერთი ხელისგაწვედენაზეა –
სიკვდილი.

2013

ვარსკვლავები როდესაც
ფრთოსან ანგელოზებად
ცაში ლოცვით იკურთხნენ,
მაშინ დედამიწაზე
მზეს და მთვარეს უგებდნენ
ტაძრებსა და
ზიკურთებს.

1972

შემიწყალე, იესუ ჩემო

ვით ნაკვერჩხალი,

მიინავლა წელი ერგასი,

რაც ეს სამყარო ჩემს თვალებში

ჩუმად ირწევა

და ეკარგება ყოველივეს ფერი და

გემო!

მაღე მოველი შენთან მიწვევას

და...

"შემიწყალე, იესუ ჩემო!"

1991

ხილვა: ალბანეთი, V საუკუნე

ვითა ბერდუჯი და მტკვარი,
დრო დინებას არ ანელებს
და ბარდავის¹ სანახებში:
დიდ ქვეყანას ვხედავ –
კოლხურს²
და კოლხ-მეგრელ-"ალბანელებს".

1976

1 – ბარდავი – ალბანეთის დედაქალაქი (V ს)

2 – ალბანეთი – კოლხური ქვეყანა ყოფილა (V ს.),
რომელსაც თავისი დამწერლობა ჰქონია

ბათუმეზა

ცაში ყოჟინა ისმის მაცალის,
ყრია ვარსკვლავთა
ჯაჭვ-მუზარადი,
ისე, ვითარცა ველზე მარაბდის.
და... მაინც ღამე –
დღეს მიაცილებს,
სადღაც აღსავლით,
კუბოს კარამდე.

2002

ლესბოსელებს და ცისფერებს

ბღავიან და...

თავი მოაქვთ

ხარ-ირმებად,

შველებად...

და ბევრი მას იფერებს!!!

ნეტა,

რადა ეშველებათ!

ლესბოსელებს!!!

ცისფერებს!!!

2009

წამით მზერას არ აშორებს,
დღისით მზე და
ღამით მთვარე
და უფალიც ცით უყურებს:
ცრუებს და ქვეგამხედვარებს,
სულით ბრძმებს
და გულით ყრუებს.

2011

სიბილა

არ ღირს წუთისოფელი

ამდენ ტანჯვა-

სირბილად!

დელფოს დიდ სამისნოდან –

შეგვახსენებს

სიბილა*

2001

სიბილა (ბერძ.) – წინასწარმეტყველი ქალი

ათასწლეულებთან ბრძოლით,
სიკვილ-სიცოცხლესთან
დავით,
"კოლხურ ფსალმუნების" ჯარით,
ხელთ გიპყრია,
ვითა დავითს, –
"შურდული და ოქროს ქნარი".

1972

არა ასურელები,
იყვნენ ქალდეელები,
რომ ეწვივნენ დიდ მცხეთას,
და მცხეთოსის სანახებს.
ქრისტეს რწმენა ასხურეს...
ქრისტეს ამბრი სდიოდათ,
ცამეტივე "ასურელთ".

1968

კელტებსა და ბერბერებს

კავკასიის სანახები,

ვერ იტევდნენ –

იბერ-ბასკებს,

კელტებსა და ბერბერებს.

ვახმე!

როგორ გაფანტულან...

ვეღარა ჭკვრეტს ხალხი ერთად,

ლამაზებს და...

ბევრ-ბევრებს.

1979

არ ჩანს მოსე

*"და როგორც მოსემ აღმართა გველი
უდაბნოში, ასე უნდა აღიმართოს
ძე კაცისა".*

(იოანე 3,1)

იქ – აფსუა

და აქ – ოსი,

კვლავ ესობა მტრობის ხმალი

ვადამდე.

არ ჩანს მოსე,

და არცა "სპილენძის გველი",

რომ განკურნოს

ქართველთა სიავადე!!!

1991

ჰურიებმა ურიდან

ორი ათასწლეულის ისტორია

(ბიბლიაც),

ქალდეელებს მოპარეს,

ჰურიებმა,

ურიდან!

მაცხოვარიც ჯვარს აცვეს!!!

მიტომ ღმერთმა დასაჯა

და თაეზარი დაეცათ!

ახლა მას აბრალებენ

ორაკულებს და

მენცართ.

1969

რადგანაც მოვედი,

მე ვიცი სიკვდილის

რომ მადევს ბორკილი

და გეჰენიის კოცონიც ბურბურებს...

– სული დამიბრუნეო! –

ვიღაცა მომკივის...

მე ვიცი,

ვინც არის...

და აღარ ვუბრუნებ.

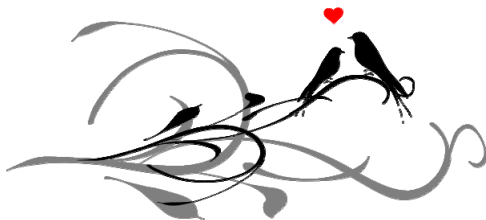
2014

ზურაბ ქაზიანიძე

გრგვინავ ათასწლეულების
ქარიშხალმა ზღვად არწია,
ნაშიერი ქურუმ-მოგვთა.
შუმერთაგან დღემდის ერთმა
"მოაღწია"
და... ახლახან –
ისიც მოკვდა!!!

2014

აბოს ნიში მებეთან

მეტყვებთან წამს შეისვენებს მტკვარი,
გაიბრწყინებს ქეები

ხსოვნად თლილი –
დიდ მოწამის – აბოს ნიში წმინდა!
მთაწმინდიდან –

გადახედავ თბილისს,
გულში იტყვი –
ყოფნა ამაღ ღირდა.

1966

საცალფეხო ბილიკებით,
უამს ცისკრისას
მოდის "ლილე"
და სიხარულს არიგებს.
სულის ფრთას და
სულის თვალს კი,
ჩუმად აძლევეს არსთგამრიგე,
მეცხრე ციდან –
მოვლენილებს.

2010

არამხუტუ

პოეზიის მიუვალ კლდეს –
ჩამოგლიჯე დიდი ღოღი
და ენგურთან ჩაიხუტე.
რაგან გფარველობდა ოღით
გმირთა-გმირი –
ამირანი –
ესე იგი – არამხუტუ.

1969

მერე...

ჰე, კოლხეთო,

ჯერ არ გიჭირს!

უამთან ბრძოლით გაგაქვს

ლელო.

ფიანდაზად მზეს დაგიფენს...

მტერი ბუზსაც ვერ

აგიფრენს,

სანამ ვაჟა ეგრისელობს!

მერე...

2014

ცა ვარსკვლავების ზარებს არისხებს,
ჩუმად მოისმის მთვარის გოდება.

სადღაც მზის შავი ჩანს

ნაწვერალი!

ღამის იქიდან –

წერამწერალის

ხმები –

სულ უფრო გიახლოვდება.

2014

ბიბლიიდან გამოსული

ხარ პოეტი მეხოთა- მტეხი
და გეძახის მთა –
ორსული.

შენ დადიხარ...

და გიჭირავს

ხელში თოფი, ვით იაშვილს!!!

ბიბლიიდან გამოსული,

კვლავ შედიხარ ბიბლიაში.

1993

მნათებში მიფერმკრთალებენ
ღრუბლების შავი ქედები.
მთვარე ჩანს –
 შორს ეიფელად.
ღამიდან –
 დილა თენდება,
 როგორც ჭუპრიდან პეპელა.

1976

ქრისტეს ბოლო სიტყვები –
“ელი, ელი, ღიმა საბაქთარი*”.

სანამ სიცოცხლის კარებს
მოვხურავ
(თითქოს და "მმარი" არ დამეღიოს)
ჯვარზე გაკრული გიხმობ
კოლხურად –

*"ნუ მიმატოვებ, მამა ჰელიოს!"

1999

ღრო – ენგურივით მარადმედინი

ოქროს მთიებით გადაწინწკლული,
ცას ხელთუპყრია მთვარის მერდინი
და ღამეებში სიკვდილს გვაჩვევენ..

ღრო –

ენგურივით მარად მედინი,

ვეცადე.

მაგრამ ვერ შეხერე!

2014

შამი უშამო

ვერ მიენდობი წამითაც,

"უშამო უამი" ვერაგია.

შენი კოლხური ფსალმუნები",

ქაჯავეთში –

უხილავის ხელით ნაქსოვი

ჯაჭვის პერანგია.

1993

მედიუმი

ყოფნა,

არყოფნა,

აქ უფლობს ორი...

სიცოცხლე – წამია და წარმავალი...

სიკვდილი –

წვევია სხვა ამაღის.

და... ცოცხალთა და მკვდართა შორის,

მედიუმი* –

შუამავალი.

1983

*მედიუმი (ლათ.) – პირი, რომელიც გარდაცვლილთა "სულებთან" ამყარებს ურთიერთობას

33

დრო აღვათ მარად ნათელი,
დღე არ ეცვლებათ ღამეთი, –
ცაში უფალთან წვეულებს.

ვჭვრეტ: ქრისტეს ოცდაცამეტი
წელი,

ვითაარ მიითვლის,
მომავალ ათასწლეულებს...

1971

აღკეოსი,

საფო,

ანაკრეონტი

კოლხეთმა კი,

წარბი – კავკასიონის,

რისხვით მადლა აზიდა!

თვალებს ახელს ღამაზი ტბა – მეოტიის.

პონტოს ტაღლებს ხმები მოაქვთ

ფაზისთან:

აღკეოსის¹,

საფოს²,

ანაკრეონტის³.

1969

1,2,3 – ბერძენი პოეტები (ძვ. წ. V – IV სს.)

ერთბულეა

სამშობლო სხვაა...

სხვანაირი ალერსი უნდა!

სხვაა სამშობლოს ზღვები

და მთები.

შეხედეთ ფრთოსნებს,

თბილი ქვეყნისკენ

ვით ფრენენ გუნდად,

მე და ბელურა აქ ვრჩებით და...

სიცვიით ვკვდებით.

2014

სიცოცხლე

სიკვდილი უტყვი და მდუმარეა.

მზე – ცეცხლისთვალეა,
ღრუბლებში მოჩანს წავად*.

სიცოცხლე?! –

იგი სტუმარია,
წამით შემოივლის და...
წავა.

1970

* წავი – თახვი

საღღაც ფეხის ხმა ისმის ქარიშხლის,
 ჩუმად მილაღავს ზვირთებს –
 ზღვის ფარას –
 და გამოუტანს ალბათ განაჩენს!
 ცა კი ხანდისხანს,
 ვით სარცხვენელს,
 მზეს გამოაჩენს,
 მაგრამ იმ წამსვე
 ლეღვის ფოთლის
 ფერით იფარავს.

1976

300 აქილესმა

თავს ზოგჯერ ჩუმად გახსენებს
ლექსი,
ისე, ვით მაშინ, აქილევსს ქუსლი.
და საბრძოლველად ხმაღს კვლავ
იღესავ,

რომ "დიდი ქვეყნის" –
ხილვად მოქუსლო,
მზის ფართით ხელში,
ვით აქილევსმა.

2011

300 მენცარი დანიელი

დავიწყების სარეცელზე
მიძინებულ ქალდეველთა
სულს უფალი გაადვიძებს
(რადგან უხმობს და მიელის).
და იყვირებს –
ქალდეურად,
ვით მენცარი დანიელი.

1978

უფლის ხელით დარწმული,
მშობლიური ხეთა ორო*,
და სამოთხე ნუ მეღირსოს!
ქვეყნად წუთი თუ მეცხოვროს,
უკოლხეთოდ!
უეგრისოდ!

2014

*ორო (მეგრ.) – ჩრდილი

ყაყაჩოებიანი ფერღობი მანბლისში

მიმწუხრია...

სდის ალგეთი,

და მერცხლებით კვლავ

ერთობი, –

ფრთებს რომ ტალღებს აყოლებენ...

იქვე წყლის პირ –

წევს ფერღობი –

აჰად –

წითელ ბატონებით.

1977

ვიკინგების სომალდივით

ცისქვეშ ძველებურად მისდევს
ასწლეულებს –
ასწლეული,
მგოსნებს მტკერი რომ ადინოს.
მაინც ზოგ-ზოგ "უფლის
რჩეულს",
ცხვირი ზე აქვს აწეული,
ვიკინგების სომალდივით.

2002

**მოყვავილე ბროწეულის ხე
ზღვისპარად**

რაც თავი ახსოვთ პონტოს და
ფაზისს,
აქ ბინადრობდა ჩემი გვარ-ტომი.
რა ვქნა!

მე კოლხეთს ვერ ვუპატრონე!
ზღვისკარად მდგარი ბროწეულის ხის
ტანზე ვარდისფრად
გამოუყრია,
ჩუტყვავილას თუ წითელ ბატონებს.

1969

ნიკოლო მაკიაველი

ფლორენციის ძველ სანახებს,
სიძულვილი ადგამს გორად,
სიყვარული აკლია ველს,
ისე, როგორც "მანდრაგორას"¹
და ნიკოლო
მაკიაველს².

1969

1 – "მანდრაგორა" – მაკიაველის პიესა

2 – ნიკოლო მაკიაველი – იტალიელი მწერალი,
ისტორიკოსი, სამხედრო თეორეტიკოსი (1469_1527)

პოეტია?! რას ბრძანებ!

მას ჩუმ-ჩუმად ბაძავენ,
რაღვან მისი ფიქრები
ცის ვარსკვლავებს ელტვიან...
პოეტია?! –
რას ბრძანებ!
ის პოეტზე მეტია!

2014

ისევ მოლოდინი

მომავალი გმირთა-გმირი,
მუცელში ჰყავთ მთებს –
ორსულებს,
რომელიც მტერს მუსრს გაავლებს,
ვით მითიდან გადმოსული –
უსუპი და ამირანი,
ამბრი,
ბადრი,
სეფედავლე.

1989

ეჭა,

ჩემო სამშობლოვ!

სიყვარული უღევი –

მიკიდია აბედად...

სანამ შენ მეგულები,

სიკვდილს როგორ გაგბედავ!

2014

შორეულზე –
შორეული,
ბილიკებით მომავალი,
პონტოს სანაპიროზე,
რომ ჩამოდგა აისი,
იმ აისში შენეული
"ფსალმუნების"
ხმა ისმის...

1997

მწუხრი ცის ძელზე,
უსვამს შალაშინს,
ცას ვარსკვლავების ჯაჭვი
აცვია.

და მიტოვებულ პირას ჭალაში,
ვიღაც მოხუცი "მწყემსი ქაცვია",
ნახირთან ერთად თხებს და
ერკემაღს
ჩვენს ბავშვობაში მიერეკება.

1966

ჩემს თავზე შავმა ღრუბლებმა,
ითავცემეს და
იტირეს!
რადგან მზე ჩაქრა იმედის.
ღღეებმაც ბევრჯერ
მიმასიკედილეს,
მაგრამ ბოლომდე ვერ გამიმეტეს!

2015

წინაპართა ნაყოფს იმკის
და ანდებში ვიღაც ინკის
ფიქრი უფლისაკენ იღტვის.
და ერთადერთ თავის პირმშოს
მსხვერპლად სწირავს
მზის ღმერთ –
ინტის.

2001

ამუნდსენ და ნობილუს

შორით,

სადღაც პოლარეთს,
დაქანცულებს პოვნის გეშით,
ცისკენ ხელაპყრობილებს,

ვჭვრეტ: ყინულის

მკრთალ სარკეში –
ამუნდსენს¹ და ნობილეს².

1971

1 – რუალ ამუნდსენი – ნორვეგიელი მოგზაური და
მკვლევარი (1872 – 1928)

2 – უმბერტო ნობილე – დირიჟაბლების კონსტრუქტორი
(1885 – 1978)

მარტყოფი

ლოცვით,

ათასწლეულების

უღაბნოში ეხეტე...

და დღეს უხმობ მარტყოფში,

"მარტოდმყოფელ" –

წმინდა ბერს,

იოანე მესვეტეს (VI ს.)

1964

ხმელთაშუაზღვისპირეთი

– VIII ს.

ცისქვეშეთში,

კეთილთან,

"ბარბაროსებს" რა დაღევს!

ვჭერეტ:

რომისკენ მიმავალ –

ოსტგუთებს¹ და

ვესტგუთებს²,

ლომბარდებს³ და ვანდალებს⁴.

1989

1,2,3,4 – გერმანელი დამპყრობელი ტომები

რომი, V საუკუნე

მორჩა!

გზები რომისკენ

ახლა უკვე არ მიდის!

უკვე დადგა ამინდი –

გუთისა და ვესტგუთის,

ანგლების და

საქსების.

ვახმე! რომი სულს დაფავს,

კვდება და

იქსაქსება...

1972

სარჩევი

*** (არაგვის გაღმა-გამოღმა) 25

საქართველოს ისტორია 26

აბშილებს და აფსილებს..... 27

თბილისი – 1992..... 28

გრიფონი 29

ამაოების ბაზარი..... 30

არჩილ მეფის ტროპარი 31

წარწერა საფლავის ქვაზე..... 32

აქეთ – ფოთი, იქით – ფათი..... 33

ხე – ცნობის..... 34

შავშეთ – ჭანეთ – ერუშეთი 35

*** (ვარსკვლავებთან თამაშით) 36

კოლხეთი თვით ბიბლიაა 37

*** (ქართა და ქარიშხალით) 38

*** (ელვა ცეცხლს ანთებს) 39

*** (ტიგროსის და ევფრატის პირ)..... 40

პოეზია – მზე არის..... 41

ვით ნიკოლო მაკიაველს 42

*** (სიბრძნით და სიჯიუტით) 43

*** ("სუფთა სინდისი) 44

*** (ვარსკვლავით ცად ბინადრობს).. 45

*** (ყველა მეფის თუ იმპერატორის)..... 46

მწვერვალი..... 47

*** (ზოგჯერ ყოფნას კი)	48
იმელი	49
ვითა დანტე ალიგიერს.....	50
ისტორია.....	51
*** (რა არის ჩვენი სიცოცხლე).....	52
თავი შენი შეიცან.....	53
*** (გიყვარდა და...)	54
გალილეო გალილეის.....	55
სიკვდილამდე არ მოკვდე	56
გონ-ბრმათა და ყრუ-მუნჯთა	57
*** (ძველ კოლხეთის წარსულიდან).....	58
შატილსა და ბარისახოს.....	59
უფლის ნებით	60
ორფეოსო – ეგრის ძევ!.....	61
თაფლი და სანთელი.....	62
ჰკითხეთ ბრძენკაც ჰეროდოტეს.....	63
*** (მცირედ გიჩანს სამყარო).....	64
მოტაცება.....	65
ღაბრუნება.....	66
შესანიშნავი შეიდგეული	67
*** (აფხაზი და ქართველი).....	68
*** (ნეტავი ვისი არის სამარე).....	69
*** (ამა ცხოვრების უსიერ ტყეში).....	70
*** (ზოგ ჩაჩნებს და ჩაჩნაგურებს).....	71

*** (სიყვარული მამულის)	72
*** (თაყვანს სცემ მათ სიღიადეს)	73
განძი	74
ლოდინი	75
აბაძახებს და აბაზებს.....	76
*** (არაგვის ტალღებს მოაქვთ მთებიდან) 77	
*** (სამყარო გულს გაჩნია იარა და...) ...	78
რუსოს, ჰეგელსა და ფროიდს.....	79
პატაგონია	80
ძველი კოლხეთი	81
*** (მოკლე).....	82
ბებერ ეტრატებს და პალიმფსესტებს.....	83
*** (მთებით სახედადარული).....	84
*** (თუ არაა უფლის შვილი).....	85
*** (ეშმაკისეულთ ღამით არ სძინავთ)..	86
ქუჯისა და ფარნავაზის.....	87
პოეტი ხარ ველური	88
*** (კოლხეთის დიდი წარსულის).....	89
მზეჭაბუკი	90
ქარიატელ ქარიტებს	91
*** (სადაც არ არის საჭირო)	92
*** (შენი სამუფეო ზეცაა).....	93
ვით ქსერქსე და დარიოს	94
ისევე ამადლეობა.....	95

*** (კოლხურ ციდან მოისმის).....	96
*** (სულელებადუღოთა თავზე)	97
გრაალის რაინდი	98
*** (სამყარო უსმენს გალურსული)	99
*** (საიდანღაც ხმა ისმის მჭმუნვარე)... ..	100
*** (როცა ღამის წყვილად ში)	101
*** (ოქროს ვარსკვლავთა სიმძიმისაგან).....	102
*** (უამი ისევ დამდგარა).....	103
დიდოსტატებს სონეტის	104
*** (კლდეებს ათასწლეულების)	105
*** (ხელმწიფის ნავში მსხდომ მელექსეთა)	106
პალიმფსესტს ჰგავს სამყარო	107
ისევ ლოდინი	108
ღედა-შვილი	109
*** (დავიწყების გზებზე მავალს)	110
*** (მისასვლელი დავტოვოთ).....	111
იონელები	112
*** (პონტოს სანაპიროზე).....	113
*** (ცის ვეება ბაღდახინზე)	114
შუმერები და ქალდეელები.....	115
აიეტმა და ფარტაზიმ.....	116
ვაჟა	117

*** (ვით ელვა მეხთამტყორცნელი).....	118
სულის თვალი.....	119
*** (მღვრიე ათასწლეულები).....	120
*** (აიეტის და ფარტაზის).....	121
როგორც დიადოხოსის.....	122
*** (მუზარადიან მნათთა მხედრობით) .	123
*** (მომავლიდან).....	124
აქ, არყოფნის სურვილი.....	125
*** (ოდი გზას გინათებდა).....	126
აწყური და ახალშენი.....	127
ეა-ენქი და აია.....	128
როგორც მოსე.....	129
ბაბილონის ისტორია.....	130
ქალდი-ქორთუ და კარდუ.....	131
ციხე-გოჯთან.....	132
ადაპტას, ნინტის და ზიუსედრას.....	133
წიგნები.....	134
ენოსის ველი.....	135
*** (იუდის კერძს).....	136
*** (შენ კი გინდა ეს სამყარო).....	137
*** (შოროეული წარსულიდან).....	138
*** (აიეტის კოლხეთიდან).....	139
ცა ჰგავს კეთილ ემერსონს.....	140
ქალდეელები და შუმერები.....	141

*** (სადღაც)	142
*** (იმედის ბაღში მზის და სინათლის). 143	
ტუტანხამონის აკლდამა.....	144
*** (ქაჯავეთს მიხვალ საომრად).....	145
*** (მღვრიე ათასწლეულების).....	146
*** (მიჰყვება უვალ ბილიკებს...)	147
*** (ბორცვი იყო და გამწვერვალდა)	148
ქარი.....	149
*** (შენი ლექსის სტრიქონები).....	150
მამული, ენა და... გზა პოეტის	151
მუმია.....	152
*** (ძოგოს დამბასთან)	153
*** (გაადებს დილა).....	154
*** (წამით უფროსია არყოფნა).....	155
ნუში თებერვალში	156
ეჭა, ძმაო ადამის.....	157
ქალაქი და სოფელი.....	158
მთა და ბარი	159
*** (ცის უსამანო ოკეანეში)	160
*** (ერთი არა).....	161
*** (რაა)	162
*** (ავისმქმნელს)	163
ტბასთან გენესარეთის	164
ბარისახო, შატილი.....	165

*** (ცხოვრება)	166
ქრისტე იყო ქაღდეველი.....	167
სინწასა და სინას მთას	168
რეა-კიბელა	169
*** (პოეზიის ზღვა ბობოქრობს).....	170
*** (სიყვარულის მზის ტაძრიდან)	171
*** (შიშს თესავდა დღე და ღამე).....	172
ადამ კადმონი.....	173
ანდრომედეს ნისლეული	174
ატილა	175
*** (ზოგ-ზოგებს კი შურით გული).....	176
*** (ვარსკვლავები ცას გალობენ).....	177
*** (ზღვათა და ოკეანეთა)	178
მიქელანჯელო	179
*** (ვარსკვლავების მოყვავილე)	180
*** (პოეზიის მღვრიე ტალღებს)	181
*** (ბაჯადლო ოქროს).....	182
პოეზიის უდაბნო	183
კუნძული – ძველი კოლხეთი	184
ფერცველობა.....	185
ხილვა: სიაუშ სააკაძე.....	186
*** (მდიდარ სიცოცხლისაგან)	187
*** (პონტოს დუმილს ვაყურადებ).....	188
*** (გარდასულთა დროთა ქარი)	189

პეტრე იბერიელი	190
ხილვა: ვახტანგ გორგასალი	
სამეგრელოში	191
*** (მითებში და ლეგენდებში)	192
*** (მოაწყინე თავი მიწას).....	193
როგორც მოცარტი და სალიერი	194
*** (ქვეყნის გაჩენის დღიდან).....	195
*** (ხელისგულზე გისვენია).....	196
*** (ფშაველო, შენი სახელი).....	197
ნაშიერი ხარ რუსთველის.....	198
ცაღვა.....	199
*** (კოლხეთის ცას სახეზე).....	200
*** (შენში უხილავის ნებით)	201
ვატერლოო, ბოროდინო, კრწანისი.....	202
თეთრი წმინდა გიორგი	203
დიდი მგოსნები	204
საქართველოს.....	205
*** (მეორმოცეს ისარ უწვედენ...).....	206
მითრა	207
ქართული სული.....	208
*** (ვერ იტანდა იესო).....	209
სემირამიდას და მედეას ბაღები.....	210
ერედუ და ბადთიბირა.....	211
*** (ცხოვრება აყალოთია ნაგები).....	212

*** (ვარსკვლავები როდესაც).....	213
შეპიწყალე, იესუ ჩემო	214
ხილვა: ალბანეთი, V საუკუნე.....	215
გათენება	216
ლესბოსელებს და ცისფერებს	217
*** (წამით მზერას არ აშორებს).....	218
სიბილა	219
*** (ათასწლეულებთან ბრძოლით).....	220
*** (არა ასურელები).....	221
კელტებსა და ბერბერებს.....	222
არ ჩანს მოსე.....	223
ჰურიებმა ურიდან.....	224
*** (რადგანაც მოვედი).....	225
ზურაბ ქაფიანიძე	226
აბოს ნიში მეტეხთან	227
*** (საცალფეხო ბილიკებით)	228
არამსუტუ.....	229
მერე.....	230
*** (ცა ვარსკვლავების ზარებს არისხებს).	231
ბიბლიიდან გამოსული.....	232
*** (მნათებში მიფერმკრთალებენ).....	233
ქრისტეს ბოლო სიტყვები – „ელი, ელი, ლიმა საბაქთარი“	234
დრო – ენგურივით მარადმედინი	235

უამი უჟამო	236
მედიუმი.....	237
33.....	238
ალკეოსი, საფო, ანაკრეონტი	239
ერთგულება	240
სიცოცხლე.....	241
*** (სადღაც ფეხის ხმა ისმის ქარიშხლის).....	242
ვით აქილევსმა.....	243
ვით მენცარი დანიელი.....	244
*** (უფლის ხელით დარწმუნელი).....	245
ყაყაჩოებიანი ფერდობი მანგლისში	246
ვიკინგების ხომალდით	247
მოყვავილე ბროწეულის ხე ზღვისკარად ..	248
ნიკოლო მაკიაველი	249
პოეტია?! რას ბრძანებ!.....	250
ისევ მოლოდინი	251
*** (ეჭა).....	252
*** (შორეულზე).....	253
*** (მწუხრი ცის ძელზე).....	254
*** (ჩემს თავზე შავმა ღრუბლებმა)	255
*** (წინაპართა ნაყოფს იმკის)	256
ამუნდსენ და ნობილეს	257
მარტყოფში	258
ხმელთაშუაზღვისპირეთი – VIII ს.....	259
რომი, V საუკუნე.....	260

מכתב

למנהל המרכז לביטחון ימי וסביבתי
משרד הבריאות, תל אביב, ישראל
הנדון: פיקוח על שימוש בסירות
מנועיות קטנות, במפרץ תל אביב
במסגרת תוכנית "שימור הסביבה
הימית" של משרד הבריאות.
במסגרת תוכנית "שימור הסביבה
הימית" של משרד הבריאות, נקבע
למנוע שימוש בסירות מנועיות
קטנות במפרץ תל אביב, במסגרת
תוכנית "שימור הסביבה הימית".
במסגרת תוכנית "שימור הסביבה
הימית" של משרד הבריאות, נקבע
למנוע שימוש בסירות מנועיות
קטנות במפרץ תל אביב, במסגרת
תוכנית "שימור הסביבה הימית".

מנהל המרכז לביטחון ימי וסביבתי
2020

ვაჟა ეგრისელი

კოლხური ფსალმუნები

100 ტომად
ტომი 6

VAZHA EGRISELI
“KOLKHURI PHSALMUNEBI”
ONE HUNDRED VOLUME
VOLUM 6

გამომცემლობის

რედაქტორი

– ნინო რეხვიაშვილი

მხატვარი

– სპარტაკ ცინცაძე

მხატვრული რედაქტორი

– ირაკლი უშვერიძე

ტექნიკური რედაქტორი

– ნანა ღუშუბაძე

კორექტორი

– დარიკო მღვებრიშვილი

კომპიუტერული

უზრუნველყოფა

– ეკა და დავით ჯიფშელაძეები

გამომცემელი – ზურაბ დოღვაია

ფასი 20 ლარი

თბილისი
2019

გამომცემლობა „უნივერსალი“

თბილისი, 0186, ა. პოლიბაოვსკაიას №4. ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversal@gmail.com